

**ROGALAND
STATSADVOKATEMBETER**

INSPEKSJON SØR-VEST POLITIDISTRIKT

Overordnede mål- og prioriteringer

"All we have to decide is what to do with the time that is given us"

Gandalf

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Innledning.....	8
3	Metode	10
4	Mål for straffesaksbehandlingen (Mål & Prioriteringsrundskrivet punkt II)	
	11	
4.1	Innledning - påtalekapasitet i politidistriktet	11
4.1.1	Bemanning og kompetanse	11
4.1.2	Aktorering	13
4.1.3	Saksmengde	13
4.1.4	Produksjon	17
4.2	Høy oppklaring (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt II nr 2).....	21
4.3	Kort saksbehandlingstid (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt 2 nr 3)	25
4.3.1	Saksbehandlingstid U18	27
4.3.2	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade.....	28
4.4	Adekvat reaksjon (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt II nr 4).....	29
4.4.1	Megling i konfliktråd	29
4.4.2	Besøksforbud	29
4.4.3	Kontaktforbud med elektronisk kontroll	32
4.4.4	§ 71c henleggelser.....	33
4.4.5	Særreaksjon	33
5	Riksadvokatens overordnede forventninger til straffesaksbehandlingen	
	2023 (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt III).....	35
5.1	Innledning.....	35
5.2	Aktiv og tilgjengelig påtalefaglig og politifaglig etterforskningsledelse.....	35
5.3	Risikohåndtering og varslingsrutiner	36
5.4	Fagutviklingsapparatet.....	37
5.5	Rettsikker og effektiv straffesaksavvikling i domstolene.....	38
6	Prioritering ved iverksettelse og gjennomføring av etterforskning. Sentrale	
	prioriteringer (Mål & prioriteringsrundskrivet punkt IV nr 1).....	39
6.1	Innledning.....	39

6.2	Alvorlige voldslovbrudd.....	40
6.2.1	Grov kroppskrenkelse og kroppsskade.....	40
6.2.2	Mishandling i nære relasjoner	41
6.3	Alvorlige seksuallovbrudd.....	43
6.3.1	Voldtekt.....	43
6.3.2	Voldtekt av barn under 14 år.....	47
6.3.3	Seksuell omgang med barn 14-16 år	53
6.4	Hatkriminalitet	54
6.5	Kort om IKT-kriminalitet	55
7	Hovedfunn	57

1 Sammen drag

I kapittel 2 gjennomgås rammer og formål bak inspeksjonen. Inspeksjonens formål for 2023 er flerdelt; den skal gi embetet god innsikt i straffesaksbehandlingen og utviklingstrekk i politidistriktet, utvikle embetets kompetanse i bruken av styringsverktøy, bidra til identifisering av relevante fagledelsestiltak, og være et referansepunkt inn mot styringsdialoger embetet deltar i.

I kapittel 3 gjøres rede for den metode som er benyttet. Det er i stor utstrekning tatt utgangspunkt i tallmateriale innhentet av Riksadvokaten og POD i forbindelse med felles rapportering i "Felles rapport om straffesaksbehandlingen 2022". I tillegg er det innhentet tallmateriale fra politidistriktet og PSV og PAL for STRASAK. Vi har notert enkelte feil i deler av tallmaterialet, spesielt det som er innhentet tidligere år, og må som følge av dette ta noe forbehold.

I kapittel 4 gjennomgås mål for straffesaksbehandlingen, herunder påtalekraft og produksjon, oppklaringsprosent og saksbehandlingstid generelt samt adekvat reaksjon. Antall juristhjemler er stabilt. Permisjonsavvikling skaper utfordringer, særlig på geografiske driftsenheter, men antall nyansatte går ned i 2023 sammenlignet med foregående år. Politidistriktet må fortsatt ha fokus på å beholde erfarne jurister. Antall hovedforhandlinger holder seg stabilt, til tross for at antall oppnevninger og overlatelser av aktorat har økt.

Antall anmeldelser totalt har økt med 9% i 2022 i forhold til 2021, i tråd med nasjonale tall. Særlig ses en økning i anmeldelser i sakstypene skadeverk, vinning og vold. Det presiseres at antall anmeldelser hva gjelder vold i nære relasjoner er mindre entydig. Anmeldte seksuallovbrudd generelt har en markert nedgang.

Antall påtaleavgjørelser holder seg relativt stabilt dersom man ser tall for 2022 opp mot 2021. Hittil i år sees en økning i antall påtaleavgjørelser sammenholdt med tilsvarende periode (2. tertial) i 2022. Politidistriktet har en stor utfordring hva gjelder tilrettelagte avhør. Distriktet har for få med avhørskompetanse, spesielt på sekvensielle avhør.

Oppklaringsprosenten faller i de fleste sakstyper. Det sees et markert fall i oppklaringsprosent for voldtekt hittil i år. Også oppklaringsprosenten for mishandling i nære relasjoner gir grunn til bekymring.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid falt i 2022 og inn i 2023, men ligger fortsatt godt over landsgjennomsnittet. Saksbehandlingstiden for seksuallovbrudd generelt har gått kraftig opp i 2022 sammenlignet med 2021, og trenden synes å fortsette inn i 2023.

Antall saker til konfliktråd fortsetter å synke. Statsadvokatene mener deler av årsaken til dette kan være at saker som normalt vil være egnet for konfliktrådsbehandling, i større grad henlegges under henvisning til manglende saksbehandlingskapasitet.

Politidistriktet har rutiner for vurdering og oppfølging av besøksforbud, og har forbedret etterlevelsen av disse. Det drives kontinuerlig forbedringsarbeid på området. Politidistriktet har forbedringspotensial hva angår fokus og bevissthet om å legge ned påstand for domstolen om kontaktforbud og også kontaktforbud med elektronisk kontroll.

I kapittel 5 gjennomgås politidistriktets innsats opp mot noen av Riksadvokatens overordnede forventninger. Politidistriktet har hatt mye fokus på etterforskningsledelse. Implementering av team-modellen i hele politidistriktet forsterker dette, og det er utviklet gode rutinebeskrivelser for PÅL og PEL.

Hva angår særreaksjon, har politiet utfordringer med å identifisere aktuelle kandidater for tvungent psykisk helsevern etter strl. § 62 1. ledd, som har begått mindre alvorlige lovbrudd men har en høy risiko for alvorlige straffbare forhold. Politidistriktets ROP-prosjekt har bidratt til økt fokus på nettopp denne utfordringen, noe som har gitt resultater samt i tillegg til kompetanseheving på flere nivå. Sør-Vest politidistrikt har nylig utarbeidet/oppdatert instruks om håndtering av personer med høy risiko for å begå alvorlig voldslovbrudd, og har satt av ressurser for å implementere denne i hele distriktet.

Politidistriktet driver mye godt fagutviklingsarbeid. Det er ansatt politiadvokat 2 med fagledelse på de fleste seksjoner, som jobber systematisk med fagutvikling sammen med FOA (fag og opplæringsansvarlig). Fagutviklingsapparatet samarbeider tett og godt med statsadvokatembetet. Det synes å være et spenningsfelt mellom ressursbruk på opplæring, ressursbruk på tilbakemelding/evaluering og ressursbruk på gjennomføring. Videre kommuniseres en generell utfordring hva gjelder basiskompetanse og en helhetlig forståelse innen etterforskning og etterforskningsmetodikk.

I kapittel 6 gjennomgås politiets innsats innen særlig prioriterte sakstyper; alvorlige voldslovbrudd, mishandling i nære relasjoner, alvorlige seksuallovbrudd, og hatkriminalitet. Det knyttes også noen korte merknader til IKT-kriminalitet.

Det sees en nedgang i antall anmeldte saker hva gjelder mishandling i nære relasjoner og alvorlige seksuallovbrudd. Samtidig skjer en økning i antall anmeldelser i sakstypene grove kroppskrenkelser og kroppsskade. Antall påtaleavgjorte saker går ned for samtlige sakstyper. Oppklaringsprosenten er stadig synkende. Spesielt uttrykkes bekymring for oppklaringsprosenten for voldtekt og mishandling i nære relasjoner. Samtidig som oppklaringsprosenten går ned, går saksbehandlingstiden opp for samtlige sakstyper med unntak av sakstypene grov kroppskrenkelse og kroppsskade.

Antall anmeldelser hva gjelder hatkriminalitet er noe økende. Saksbehandlingstiden synes å holde seg på et noenlunde jevnt nivå dog over nasjonalgjennomsnittet.

I kapittel 7 gjennomgås hovedfunn og tilrådinger. Som ved tidligere inspeksjoner, er et hovedfunn at det er krevende å forholde seg til tall fra politiets styringsverktøy opp mot Riksadvokatens prioriteringer. Lav oppklaringsprosent, stigende saksbehandlingstid innen

prioriterte sakstyper og mangel på avhørskompetanse på tilrettelagte avhør gir grunnlag for bekymring. Samtidig trekkes fram mye godt forbedringsarbeid i politidistriktet.

Politidistriktet er gitt frist for å kommentere disse funnene og presentere eventuelle tiltak.

2 Innledning

Rogaland statsadvokatembeter gjennomførte både i 2021¹ og 2022² en overordnet gjennomgang av straffesaksbehandlingen i Sør-Vest politidistrikt. Sentralt for inspeksjonene var føringer og prioriteringer gitt av Riksadvokaten i prioriteringsrundskrivene de respektive år, særlig opp mot de prioriterte sakstypene. Hensikten med inspeksjonene var å gi statsadvokatembetet et bedre kvalitativt grunnlag for å foreta riktige prioriteringer i fagledelsen, herunder inspeksjoner. I tillegg var inspeksjonene ment å sette embetet bedre i stand til å delta i PODs styringsdialog med politimesteren.

Årets inspeksjon er også for overordnet å regne, og er i all hovedsak bygget på eksisterende statistikk hentet fra politiets styringsverktøy, nærmere angitt under pkt 3, sammen med intervjuer av nøkkelpersonell i politidistriktet. Å gi en fullstendig analyse av politiets virksomhet, målt opp mot rundskrivet, ligger utenfor rammene av denne inspeksjonen.

I forkant er også gjort en kost/nyttevurdering av omfanget og rammene for inspeksjonen, utfra erfaringene med inspeksjonene i 2021 og 2022, noe som har medført noen endringer og avgrensninger i forhold til foregående år. Vår vurdering er at foregående års inspeksjoner har vært benyttet i forbindelse med styringsdialog mellom POD og politimesteren, og også i styringsdialog mellom embetsleder og Riksadvokaten. Tilbakemeldinger fra POD har vært at det har vært nyttig å få et "statsadvokatblikk" på politidistriktets overordnede straffesaksbehandling. Inspeksjonen har gitt embetet bedre innsikt i politiets styringsverktøy og også en grundigere forståelse av tallmaterialet, utfordringer knyttet til de aktuelle målingene og generelt en bredere oversikt over straffesaksbehandlingen. Tidligere inspeksjoner er av svært overordnet karakter, men har samtidig vært ressurskrevende for embetet å utføre. Undersøkelser opp mot en del særskilte prioriterte sakstyper, har gitt lite og usikker informasjon som vi vurderer som dårlig egnet til å vurdere videre fagledelsestiltak. Dette har gjort at årets inspeksjon avgrenses mot følgende prioriterte sakstyper; ildspåsettelse, menneskehandel, miljøkriminalitet, arbeidslivskriminalitet, organisert kriminalitet, økonomisk kriminalitet, IKT-kriminalitet i tillegg til inndragning. Årsakene til dette er flerdelt:

Sakstypen ildspåsettelse har det siste år i fagledelsesøyemed vært undergitt særskilt tidsbegrenset foreleggelsesplikt for Riksadvokaten³. Riksadvokatens rapport vedrørende funn fra denne perioden avventes.

Politidistriktets innsats mot arbeidslivskriminalitet var gjenstand for egen inspeksjon i 2022⁴ og statsadvokatembetet vil i løpet av inneværende år gjennomføre en inspeksjon opp mot inndragning som del av en nasjonal undersøkelse i regi av Riksadvokaten. Som fremgår av tidligere inspeksjoner i 2021 og 2022, er en overordnet inspeksjon av "IKT-kriminalitet" vanskelig å få til på et overordnet nivå. Dette fordi hva som inngår i betegnelsen er noe

¹ Inspeksjon av Sør-Vest politidistrikt. Overordnede mål- og prioriteringer. 27.10.21

² Inspeksjon av Sør-Vest politidistrikt. Overordnede mål- og prioriteringer. 27.09.22.

³ Riksadvokatens brev av 11.10.22.

⁴ Inspeksjon av politiets arbeid mot arbeidslivskriminalitet. Rogaland statsadvokatembeters inspeksjon av Sør-Vest politidistrikt, 2022.

uavklart, og kan favne meget vidt. Videre synes det ikke å være helt klare rutiner for koding og merking av IKT-relatert kriminalitet.

I inspeksjonsrapporten fra 2022 er det flere steder henvist til at statsadvokatembetet etter planen skulle gjennomføre en inspeksjon av DPA i politidistriktet. Grunnet ressursutfordringer ved embetet, har denne planlagte inspeksjonen måttet utgå. For sakstypene menneskehandel, organisert kriminalitet og økonomisk kriminalitet er det tatt en konkret vurdering med henblikk på resultatet fra tidligere inspeksjoner. En overordnet inspeksjon basert på måltall anses lite hensiktsmessig for disse sakstypene, da disse krever nærmere systemgjennomgang som ligger utenfor rammen av denne inspeksjonen.

Som bemerket i inspeksjonene både i 2021 og 2022, kan politiets tvangsmiddelbruk vanskelig kontrolleres ved gjennomgang av politiets styringsverktøy. Dette har ikke endret karakter siden sist inspeksjon, og tvangsmiddelbruken generelt omfattes dermed ikke av den overordnede gjennomgangen nå.

3 Metode

Årets mål- og prioriteringsinspeksjon er i hovedsak lagt opp etter samme lest som tidligere år, men skåret til som følge av ressurssituasjonen ved embetet. Rapporten er også omredigert, slik at den i størst mulig grad gjenspeiler oppbyggingen i Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv.

Som følge av den nevnte ressurssituasjonen ved embetet har man også begrenset egen innhenting av tall. Tallmaterialet som ligger til grunn for årets inspeksjon er derfor hovedsakelig hentet fra Politidirektoratet og Riksadvokatens fellesrapport om straffesaksbehandlingen i 2022. Tallene fra fellesrapporten er supplert med oppdaterte tall fra straffesaksbehandling i politiet for 2. tertial i 2023, oversendt fra Riksadvokaten. Er kilden angitt som "Tall fra Riksadvokaten" er det disse to rapportene tallene er hentet fra.

Ved sammenligning av tall fra de to foregående rapportene har man funnet en del avvik. Det kan være ulike årsaker til avviket, herunder ulik kilde eller metode for innhenting. Statsadvokatene har funnet det riktig å bruke de offisielle tallene fra Riksadvokaten, også for foregående år, slik de er angitt i nevnte rapporter.

Tallene fra Riksadvokaten er basert på søk i analyseprogrammet PAL for STRASAK, som henter informasjonen fra politiets straffesakssystem. Det fremgår under hver tabell hvor tallene er hentet fra. I datagrunnlaget fra tallene fra Riksadvokaten fremgår følgende:

"Alle tall i oversikten er fryste tall, dvs. at de er hentet ut 1. januar i påfølgende år. Dette er tilsvarende hvordan det blir gjort i fellesrapporten RA utarbeider sammen med POD (og før det i STRASAK-rapporten), men tallene kan da avvike noe fra for eksempel tallene i PSV Monitor som presenterer løpende tall.

Hvis det finnes JUS-rapporter som PIT månedlig legger ut i mappestrukturen \\NasA\ProgramData\RAPPORTER\Mndrapporter så er årlige tall hentet herfra. Hvis dette ikke er tilgjengelig er det benyttet historiske PAL Strasak-databaser, enten ved egne kjøringar fra PAL Strasak SAK, PAL Strasak Forhold eller PAL Strasak SA SAK, eller ved å kjøre JUS-rapporter fra de historiske databasene.

For IPA3 og IPA12 det innhentet tall fra PSV (Distrikt/Særorgan)."

I tillegg til tallene fra Riksadvokaten har vi hentet inn lokal statistikk fra Sør-Vest politidistrikt. Dette gjelder tall knyttet til bemanning, aktorering, besøksforbud/kontaktforbud, U18-saker, tilrettelagte avhør og henleggelse etter straffeprosessloven § 71 c. Også her er det oppgitt kilde for tallene, som er oversendt fra politidistriktet i forbindelse med denne men også foregående inspeksjoner.

Inspeksjonen baserer seg også på samtaler med påtaleleder, enkelte gruppeledere i påtale og annet nøkkelpersonell. Tallene og opplysningene fra samtalene er supplert med vår egen erfaring gjennom behandling av en rekke enkeltsaker ved embetet og gjennom tidligere inspeksjoner. I den grad det er relevant er disse erfaringene trukket inn som et moment i vurderingen av kvalitet på enkelte felt.

4 Mål for straffesaksbehandlingen (Mål & Prioriteringsrundskrivet punkt II)

4.1 Innledning - påtalekapasitet i politidistriktet

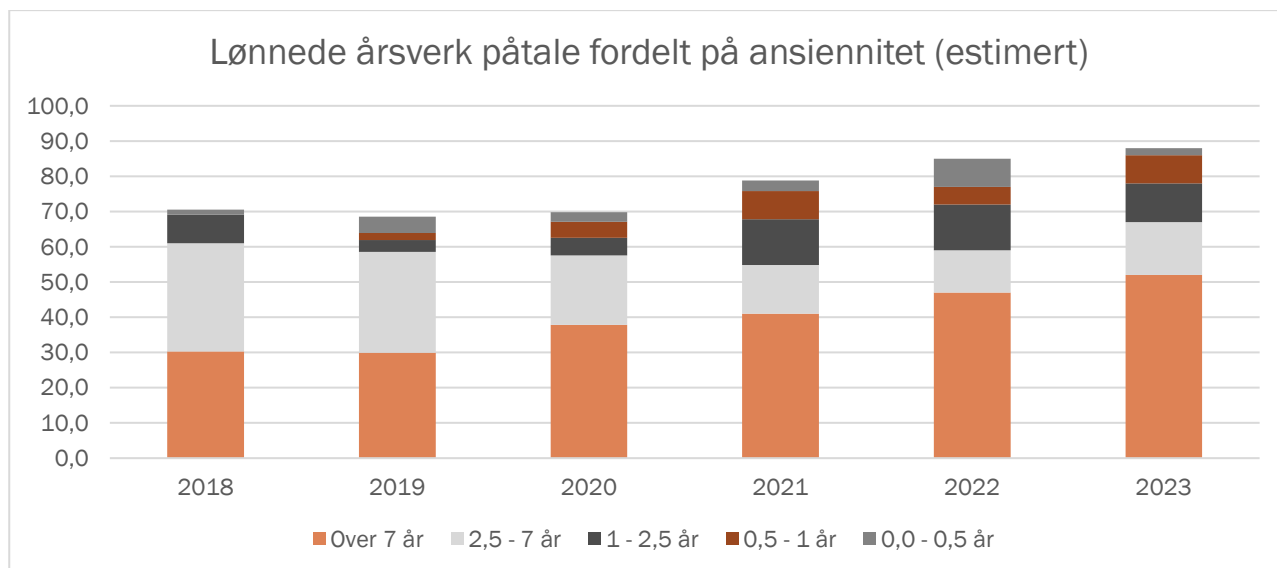
I flere inspeksjonsrapporter senere år, er det anmerket bekymring knyttet til høy turn-over blant juristene i politidistriktet. Særlig har det vært knyttet utfordringer til å beholde jurister med 2,5-7 års erfaring. En stabil og kompetent påtaleflåte anses avgjørende for straffesaksbehandlingen. For høy turn-over presser ressursene, idet det må avsettes betydelige påtaleressurser til opplæring og oppfølging av stadige nyansatte, og det er krevende å gjennomføre kompetansehevende tiltak med varig virkning.

4.1.1 Bemanning og kompetanse

Det er innhentet opplysninger om antall juristhjemler i snitt pr år, samt oversikt over antall nytilsatte jurister. For 2023 er dette tallet estimert til 86,3 og knytter seg til budsjettet. Tallet omfatter alle distriktets juristhjemler inklusive politimester og visepolitimester, forvaltning, seksjonsledere mv, og representerer således ikke antall jurister som er aktive i straffesaksbehandling direkte. Tall fra tidligere inspeksjoner er ikke direkte sammenlignbar, fordi det er ulik beregningsmåte bak tallene. Det er imidlertid meldt fra påtaleleder at påtalekraften er nokså stabil fra 2022 til 2023.

Som påpekt i fjorårets inspeksjon hadde politidistriktet en økning i antall nyansatte både i 2021 og 2022. For 2022 utgjorde antall nytilsatte en betydelig prosentandel av totalt antall juristhjemler. For 2023 er tallet markant lavere. Antall nytilsatte siden 1. oktober 2020 er 42. Sett i forhold til antall juristhjemler totalt, kan man løselig si at halve juristflåten er byttet ut de siste 3 år.

Det er fremholdt fra påtaleledelsen, at per nå er det permisjonsavvikling som skaper størst utfordringer for påtalekraften. En stor andel av juriststyrken er i en livsfase der man etablerer familie, og naturlig permisjonsavvikling knyttet til dette skaper en del utfordringer som det er vanskelig å planlegge rundt. Eksempelvis kommer 15 jurister tilbake fra slik permisjon i løpet av 2023. Særlig rammes de geografiske enhetene som tappes for ressurser og kompetanse. Dette er bekymringsfullt, idet statsadvokatene i tidligere inspeksjoner har påpekt sårbarheten ved de geografiske enhetene, så vel ressursmessig som kompetansemessig. Politidistriktet må ha et særlig fokus på utfordringene stadig ressurstapping her medfører.

Kilde: Sør-Vest pd

Tallene i tabellen er usikre, i den forstand at beregningsgrunnlaget for totalt antall lønnede årsverk er ulik for de enkelte år, jf over. Det tabellen gir, er en god illustrasjon av den påtaleerfaring juristene besitter, og de endringer som har vært over tid her. Det må tas i betraktning at ansiennitet ikke nødvendigvis speiler reell erfaring, med henblikk på permisjonsbildet. Idet antall juristhjemler omfatter alle jurister opp til og med politimester, inkluderer oversikten også jurister i ledende stillinger som ikke driver aktivt saksarbeid. Dette omfatter i tillegg til politimester, visepolitimester, leder forvaltning og påtaleleder, to avsnittsledere, seks seksjonsledere samt en ytterligere inspektørstilling som for tiden er medaktør i Karmøysaken. Distriktet har p.t 48 politiadvokat II, 21 politiadvokater og 8 politifullmektiger.

Politidistriktet har utviklet gode rutiner for ivaretagelse og opplæring av nytilsatte. Fag- og opplæringsansvarlige for påtale og etterforskning (hhv FOAP og FOAE) brukes aktivt og strukturert i slik opplæring, sammen med politiadvokat 2 på respektive seksjoner. Som påpekt i tidligere inspeksjoner er det ansatt flere politiadvokat 2 med fagledelse. Det er meldt større utfordringer knyttet til fadderoppfølging av nytilsatte, og statsadvokatembetet har også påpekt i fagledelsen overfor den enkelte at bedre oppfølging fra politidistriktet må påregnes. Idet antall nytilsatte nå er redusert for inneværende år, forventes klar bedring på dette punkt.

Våre merknader i tidligere inspeksjoner hva gjelder betydningen av å beholde erfarne ansatte, særlig i sentrale fagstillinger og i aktivt straffesaksarbeid, har fortsatt gyldighet. Sårbarheten som meldes i tilknytning til geografiske driftsenheter, og som også er påpekt i flere inspeksjoner herfra, viser dette tydelig. Kombinasjonen av uerfaren påtaleansvarlig med uerfarne etterforskere, uten tilstrekkelig faglig støtte, bør unngås.

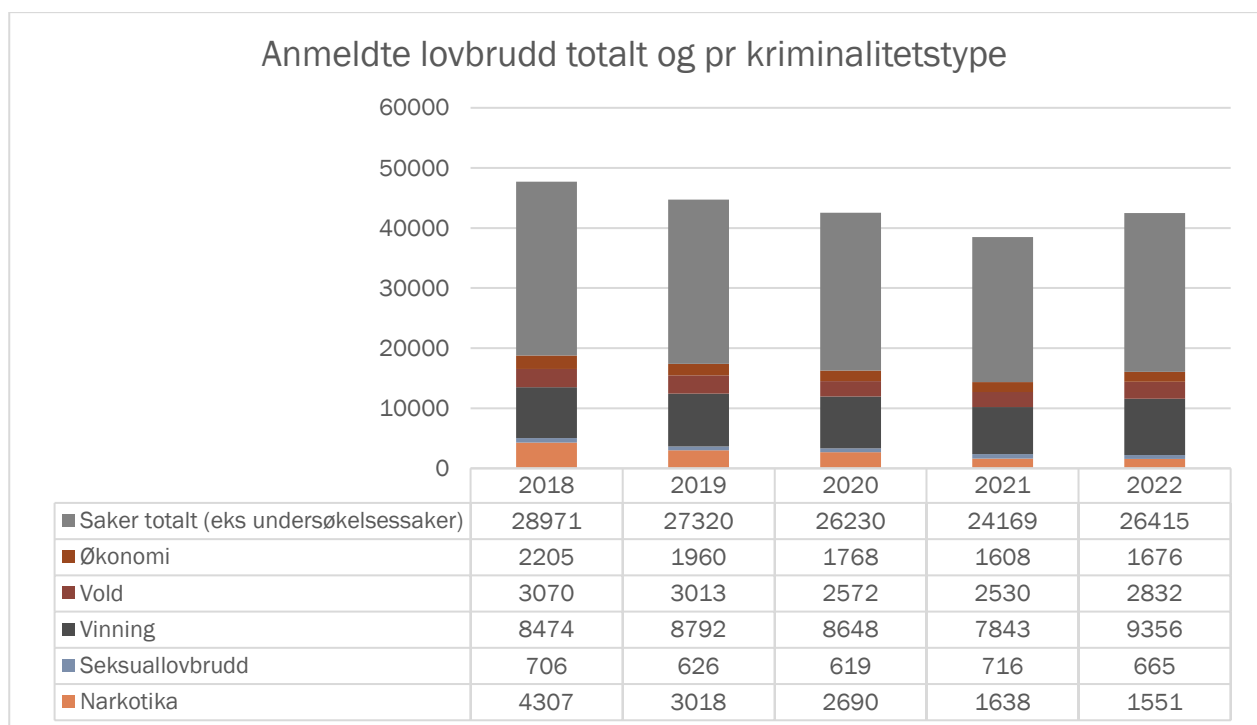
4.1.2 Aktorering

Som før knytter det seg atskillig usikkerhet om tallene som gjelder aktorering, idet disse knytter seg delvis til manuelle rapporteringsrutiner, som den enkelte påtalejurist selv må aktivt legge inn.

Antall hovedforhandlinger holder seg stabilt, slik det har gjort de siste årene. Man kunne kanskje forvente å se flere hovedforhandlinger registrert hos politiet, idet statsadvokatene nå oppnevner og overlater klart flere saker til aktorering i politiet, i tråd med endring av statsadvokatrollen med mer fokus på fagledelse samt målet om i enda større grad å aktorere "de rette sakene". Antall oppnevninger og overlattelse av aktorat til politiet er ifølge T2-rapporten fra embetet mer enn doblet. Samtidig korrelerer tallene her med en generell nedgang i antall positive påtaleavgjørelser.

4.1.3 Saksmengde

Søylene i grafen under viser innkomne straffesaker, og andel av totaltall for enkelte utvalgte saksfelt. Merk at denne oversikten ikke gir et totalbilde av politidistriktets løpende straffesaker, men innkomne anmeldelser. En nedgang i antall anmeldelser kan være en indikasjon på at politi og påtalemyndighet har lyktes med sin hovedoppgave, nemlig å bidra til redusert kriminalitet. Hvorvidt en straffbar handling blir anmeldt beror imidlertid på mange faktorer, herunder publikums tillit til politiets evne til å ta imot og etterforske straffesaker. Det er ikke mulig å måle mørketall basert på anmeldelsesstatistikk alene.

Kilde: tall fra Riksadvokaten

I 2022 ble det totalt anmeldt 26 415 saker ved Sør-Vest politidistrikt. Dette er en svak nedgang målt mot gjennomsnittet for årene 2018 til 2021. Det er derimot en økning på 9 % sett opp mot året før (2021). Dette er helt i tråd med landet for øvrig, som har hatt tilsvarende økning i antall anmeldelser.

Hvis vi ser på tallene *hittil i år* viser også disse en nokså stor økning sett i forhold til samme periode foregående år, med henholdsvis 7 % og 8 % økning målt mot 2022 og gjennomsnittet av årene 2019-2022.

Antall anmeldelser pr 2. tertial totalt for Sør-Vest pd	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Sum (ekskl. undersøkelsessaker)	18 574	17 251	15 594	17 381	18 609	7,1 %	8,2 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Det er særlig kriminalitetstypene skadeverk, vinning og vold som øker, i tillegg til undersøkelsessaker.

Kriminalitetstype	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Skadeverk	1 332	1 380	1 191	1 486	1 537	3,4 %	14,1 %
Vinning	5 917	5 747	4 988	6 124	7 167	17,0 %	25,9 %
Vold	2 026	1 735	1 545	1 806	1 986	10,0 %	11,7 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Utvalgte kriminalitetstyper ellers:

Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Narkotika	4 307	3 018	2 690	1 638	1 551	-5,3 %	-46,8 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Antall anmeldte narkotikasaker fortsetter nedgangen, som før. Målt mot gjennomsnittet for årene 2018 til 2021 er nedgangen på nær 50 %. Statsadvokatene knytter nedgangen til

endringer i politiets tvangsmiddelpraksis etter Riksadvokatens brev av 9.april 2021, og Høyesteretts prinsippavgjørelser av 8.april 2022.

Tall *hittil i år* synes å indikere en viss oppgang i antall saker, sammenlignet med samme periode for 2022.

Kriminalitetstype	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Narkotika	2 177	1 745	1 110	997	1 137	14,0 %	-24,6 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Antall grove narkotikaanmeldelser holder seg stabil:

Grove narkotikaovertridelser	2018	2019	2020	2021	2022	2023 pr 01.09
Antall anmeldte saker (registrert)	46	45	59	51	50	39

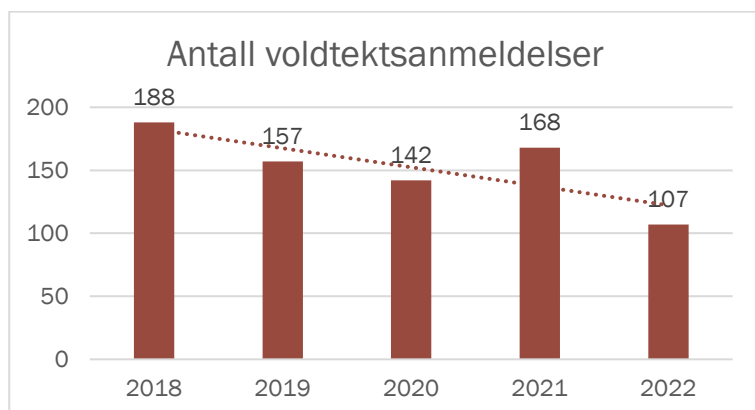
Kilde: Tall hentet fra Riksadvokatens statistikk. *Hittil i år. Hentet fra T2-rapporten til Riksadvokaten. NB øvrige årstall er tall for hele året.

Vi går nærmere inn på anmeldelseshyppigheten på enkelte sentralt prioriterte kriminalitetstyper under kapittel 6, men vi tar for oss hovedtrekkene også innledningsvis:

Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Seksuallovbrudd	706	626	619	716	665	-7,1 %	-0,3 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Seksuallovbrudd har en fortsatt fallende tendens i antall anmeldelser målt mot foregående år og gjennomsnittlig i perioden 2018 til 2021. Hvis vi ser spesifikt på antall anmeldte voldtektssaker finner man en betydelig nedgang:

Kilde: tall fra Riksadvokaten

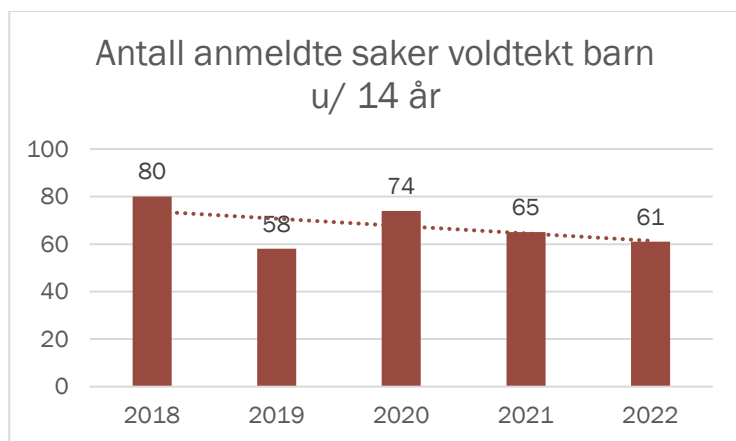
Det bemerkes at antall saker anmeldt i denne oversikten ikke inkluderer voldtekt begått mot barn under 14 år, idet disse sakene utgjør en egen statistikk-gruppe som behandles for seg.

Hvis vi ser på *hittil i år* er det en økning på 8 % målt mot anmeldte voldtektssaker på samme tidspunkt i 2022. Sett i forhold til perioden 2019-2022 er antallet likevel markant ned.

Antall anmeldelser voldtekt 2. tertial 2023	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022	Andel 2023 av landet
Antall anmeldelser	103	91	117	75	81	8,0 %	-16,1 %	8 %

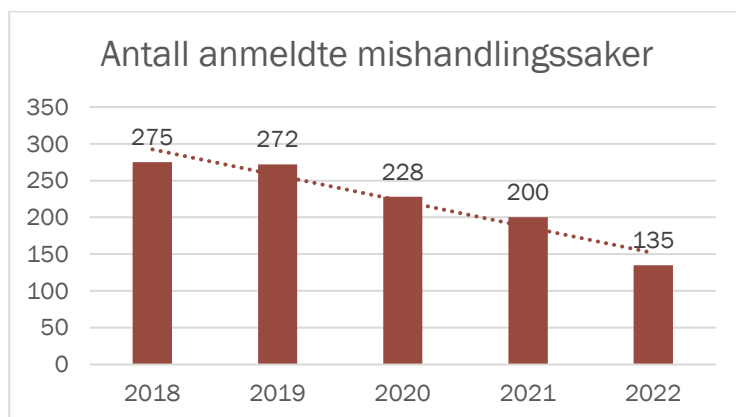
Kilde: tall fra Riksadvokaten

Det er en fallende tendens også når det gjelder saker med voldtekt av barn under 14 år (tidligere omtalt som seksuell omgang med barn under 14). Tendensen er også den samme for 2023. Dette omtales nærmere under 6.3.2.

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Mishandling i nære relasjoner:

Kilde: tall fra Riksadvokaten

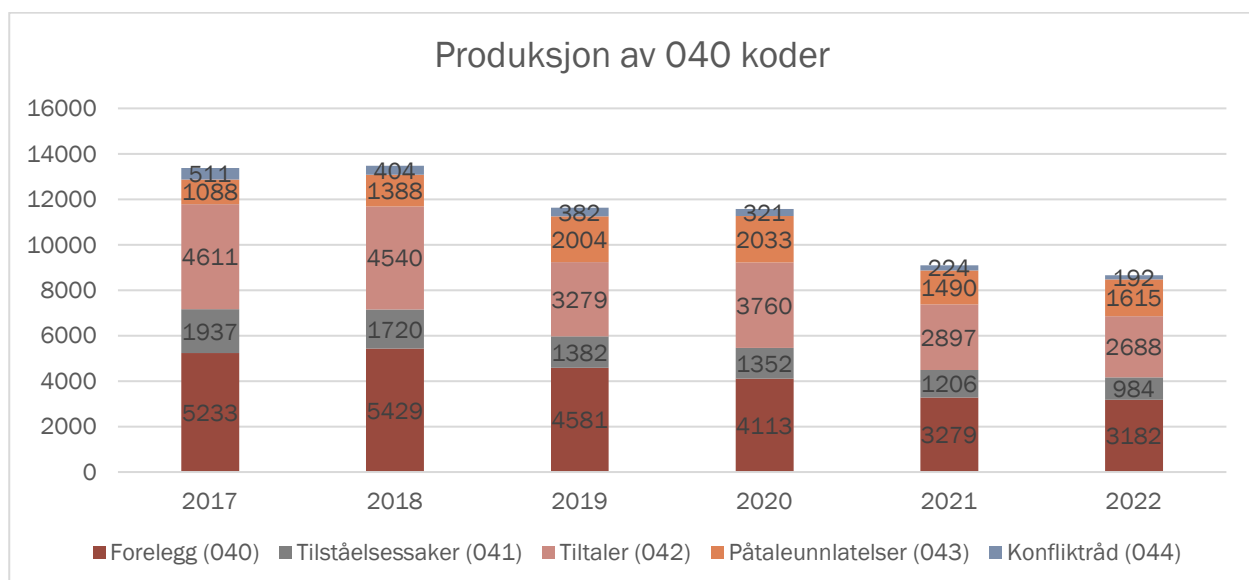
Den nedadgående trenden for antall anmeldelser for mishandling i nære relasjoner fortsatte i 2022, lokalt i Sør-Vest pd som på landsbasis. Hittil i år har imidlertid antall anmeldelser steget markant, sammenlignet med samme periode i 2022. Også nasjonalt har antall anmeldelser steget hittil i år, men i mer beskjeden grad enn i Sør-Vest politidistrikt:

Mishandling i nære relasjoner Sør-Vest politidistrikt 2 tertial	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Antall anmeldelser	191	167	155	88	118	34,1 %	-21,5 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

4.1.4 Produksjon

Produksjon av 040-koder viser antall saker med en "positiv" påtaleavgjørelser, i motsetning til de "negative", som vil være henleggelses, for eksempel på bevisets stilling. I statistikken under fremgår kun de sakene som er påtaleavgjort med en "positiv" avgjørelse.

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Antall positive påtaleavgjørelser for 2022 er relativt stabilt målt opp mot 2021-tallene, etter en nokså klar synkende tendens de siste årene. Antall tiltalebeslutninger er noe ned, og det samme er tilståelsessaker. Straffesaker oversendt til konfliktrådet er fortsatt synkende.

Tendensen for 2023 *hittil i år* viser en økning på godt 8 % i forhold til samme periode i fjor:

SØR-VEST	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Antall saker m pos. påtaleavgj.	7 146	7 217	5 161	5 513	5 973	8,3 %	-4,6 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Hvorvidt dette er uttrykk for en utvikling som nå er i ferd med å snu er det for tidlig å ha en formening om.

Tilrettelagte avhør

Antall tilrettelagte avhør gikk markert ned i 2022. Det må også her tas forbehold om tallenes korrekthet, da det føres feil i systemene. Bakgrunnen for nedgangen er ikke kjent. Det sees samtidig en nedgang i antall anmeldelser for seksuallovbrudd og mishandling i nære relasjoner, men antall anmeldelser vil ikke nødvendigvis virke proporsjonalt med antall tilrettelagte avhør.

Tilrettelagte avhør	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall avhør	257	583	643	692	600	482	436	325

Kilde: tall oversendt fra Sør-Vest politidistrikt

Tall mottatt fra påtaleleder viser et tilsvarende nivå på antall avhør hittil i år, sammenlignet med samme periode i 2022.

Håndbok for avhørsledere er under utarbeiding i politidistriktet, sammen med instruks som går kronologisk gjennom hvordan tilrettelagt avhør skal organiseres. Dette arbeidet er nå i slutfasen.

Politidistriktet har store utfordringer med å holde avhørsfrister etter straffeprosessloven § 239 e. I 2. tertial 2023 er det opplyst fra påtaleleder at 70% av avhør ikke ble tatt innen lovbestemt frist. Det er påpekt flere grunner til dette. Blant annet kom frem i intervjuer at terskelen for å beslutte tilrettelagt avhør i flere tilfeller er for lav, og tas på for tynt grunnlag før kildeavhør er foretatt under henvisning til at frister må overholdes. Dette er ikke i tråd med Riksadvokatens direktiver og retningslinjer⁵. Innkomstfasen har således et forbedrings-potensial, og det ble påpekt i intervjuer at team-modellens kvalitative fokus må følges bedre opp. I noen tilfeller besluttet også avhør der politiet i utgangspunktet ikke har etterforsknings-plikt, idet mistenkte eksempelvis er under 12 år, men avhør er ønsket fra Barnehusets side. Videre er anmerket at det bestilles avhør som så avbestilles fordi etterforskningen viser at det ikke er behov for tilrettelagt avhør, eller noe annet kommer i veien, uten at frigjøringen av tid kan benyttes til annet avhør. Det ble også fremholdt at Sør-Vest politidistrikt har stort fokus på korrekt føring og koding, uavhengig av hvordan føring av gjerningsperiode og anmeldelsestidspunkt vil påvirke avhørsfrister jf. strpl. §239 e. Typisk vil et anmeldt forhold skjedd innen to uker før anmeldelsestidspunktet utløse 1 ukes frist etter bestemmelsen, forutsatt at saken kodes riktig. Dersom gjerningsperioden settes som avsluttet mer enn to uker før anmeldelsestidspunkt, vil fristen være 3 uker. Hvordan dette gjøres i andre politidistrikt er mer uklart.

Hovedårsaken til fristbrudd i distriktet er imidlertid stor mangel på kompetente avhørere, som i dag må fremheves som et stort og reelt problem. I inneværende år har det vært nødvendig å

⁵ Riksadvokaten. Tilrettelagte avhør – direktiver og retningslinjer. 21.10.2015.

inngå avtale med pensjonert politipersonell med ønsket kompetanse grunnet dette. For tiden er 5 politiansatte under videreutdanning ved Politihøyskolen, men økt kapasitet kan først forventes i 2024. Videreutdanningen omfatter ikke sekvensielle avhør, og etter det statsadvokatene kan forstå er det for tiden ikke pågående tiltak for å dekke distriktets kompetansemangel hva gjelder avhør av de minste barna. Politihøyskolen har kun tilbudt utdanning for sekvensielle avhør (SA-studiet) 5 ganger siden 2014, og studiet har de siste gangene blitt utsatt grunnet for få søkere. I tillegg har det vært krevende å få gjennomført arbeidskravene under studiet. Studiet er p.t ikke prioritert på PHS, og har ikke inngått i kurstilbudet de siste årene. Mangel på kompetente avhørere representerer et betydelig problem for Sør-Vest politidistrikt, uten at distriktet i dag har praktisk mulighet til å heve kompetansen hos eget personell. Distriktet er ikke det eneste med tilsvarende utfordringer. I dialog med Kripes, forstår statsadvokatene at det er behov for flere avhørere med kompetanse på sekvensielle avhør i flere politidistrikter, og at behovet er meldt inn til PHS. Det er statsadvokatenes oppfatning at PHS bør prioritere dette. Mangel på kvalifiserte avhørere av den kanskje mest sårbare gruppen fornærmede/vitner, nemlig de yngste barna, kan potensielt representere en reell fare for gruppens rettssikkerhet.

Politidistriktet er vel kjent med problemstillingen her, og har fokus på det. Samtidig er kapasitets- og kompetanseutfordringene nå et forventet resultat av en kjent utvikling over tid, uten at politidistriktet har evnet å forhindre en situasjon som nå er uholdbar. Det vises også her til at PHS har utsatt gjennomføring av tilbudte kurs grunnet mangel på søkere. I samtaler med politipersonell savnes også en mer proaktiv, planmessig og behovsorientert tilnærming, og det er uttalt at det har vært rigget for sårbart i lang tid. Statistikken gir et røft anslag over hvor mange avhør som skal gjennomføres hvert år, noe som gir et godt grunnlag for å beregne behovet for ressurser som sikrer en forsvarlig gjennomføring. Å sikre nødvendig kompetanse gjennom å ha egen leder for TA-avhørere, med ansvar for personalansvar, rekruttering og oppfølging har vært en foreslått forbedring for statsadvokatene, uten at man fra statsadvokatenes side nå har en oppfatning om hva som vil gi en forbedret organisering. Dette tilligger uansett Politimesteren. Statsadvokatene ser på situasjonen med bekymring. Tilrettelagte avhør, herunder sekvensielle, er ikke sjelden av vesentlig bevismessig betydning i svært prioriterte sakstyper, og å sikre nødvendig kompetanse på feltet må prioriteres høyt fremover.

Henleggelser grunnet ikke forholdsmessig ressursbruk/kapasitet:

Sør-Vest politidistrikt har et eget prioriteringsdirektiv, som baserer seg på de føringer som er gitt blant annet i Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv. Direktivet er oppdatert pr juni 2023. Det fremgår her tydelig at det er Riksadvokatens prioriterte sakstyper som skal gis forrang ved ressursknapphet. Direktivet er således godt forankret i mål- og prioriteringsrundskrivet og andre føringer fra Riksadvokaten. Politidistriktet har også fastsatt særskilte satsningsområder. Ett av de særlige satsningsområdene ved Sør-Vest politidistrikt er voldskriminalitet begått av psykisk syke personer. Dette følger godt opp Mål- og prioriteringsrundskrivets punkt III om Riksadvokatens overordnede forventninger til

straffesaksbehandlingen i 2023 femte avsnitt: *"Enkelte saker som ikke er omfattet av Riksadvokatens prioriteringer, kan ha et underliggende faktum som innebærer risiko for prioriterte lovbrudd. Dette gjelder for eksempel i saker om vold mellom nærstående¹⁶, eller der vold eller trusler kan være utløst av alvorlig psykisk sykdom."*

Henleggelse på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet skal være i tråd med Riksadvokatens rundskriv nr 3/2016 – om kapasitetshenleggelser. Det er spesifisert i det lokale direktivet at sentralt prioriterte og andre alvorlige lovbrudd aldri skal henlegges av kapasitetsgrunner. Det er imidlertid ikke sagt noe spesifikt om hvordan man skal ivareta Riksadvokatens føringer om at det skal være en viss dynamikk i prioriteringene, slik at *"intet kriminalitetsområde over tid blir oversett"*, utover en henvisning til at alle saker innenfor en sakstype ikke kan henlegges på kapasitet. Ut fra den ressursituasjonen som beskrives av alle ledd i politidistriktet, så er det en reell risiko for at dette punktet ikke kan overholdes.

Mellom 17 og 20 % av henleggelser så langt i 2023 er begrunnet i manglende saksbehandlingskapasitet/ikke forholdsmessig ressursbruk.

Direktivet om kapasitetshenleggelser er endret i det siste, slik at enhver politiadvokat med utvidet påtalekompetanse selv kan henlegge på nevnte grunnlag. De fleste kapasitetshenleggelsene skjer uansett hos en og samme driftsenhet, nemlig på Felles straffesaksinntak (FSI), spesifikt 75 % pr 13. september 2023 (1865 av 2509)), ifølge tall fra påtaleleder.

Henleggelser som følge av manglende saksbehandlingskapasitet/ikke forholdsmessig ressursbruk kan påklages til statsadvokaten. Slik rutinen er beskrevet vil påtaleleder alltid vurdere en eventuell omgjøring, før seksjonsleder ved den enkelte påtaleenhet sender den til klagebehandling hos statsadvokaten. Dette vil sikre et overordnet blick på de sakene som påklages.

I fjorårets rapport ble det bemerket at det i 2021 ble benyttet svært få kapasitetshenleggelser sammenlignet med årene før. Etter en gjennomgang av tallgrunnlaget her, må det skyldes at man har benyttet feil tall. Årsaken kan ligge i den tekniske rapporteringen av nettopp kapasitetshenleggelsene i PSV, idet samme kode fremgår flere steder og må legges sammen for å få korrekt tall. Dette har sammenheng med at "manglende saksbehandlingskapasitet" byttes ut med "uforholdsmessig ressursbruk", både på saksnivå og anmeldt-nivå.

I 2021 var det 538 saker som ble henlagt på kode 025 (på saksnivå – ingen anmeldt) og til sammen 1264 som er henlagt på 078 (på anmeldtnivå – mot person), altså samlet 1 802 saker for 2021. I 2022 var det til sammen 2 211, altså en markant økning. Per september 2023 har antall på uforholdsmessig ressursbruk oversteget 2022-tallene med god margin allerede.

4.2 Høy oppklaring (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt II nr 2)

Fra Ra-2023-1 pkt 2 hitsettes:

"Det er et mål at politiets etterforskning skal føre til oppklaring, se nærmere kvalitetsrundskrivet pkt. 4.3.1. Den samlede oppklaringsprosenten er redusert siden 2015, og var i 2022 på 44 prosent. Denne fortsatte negative utviklingen fra i fjor må snus. Høy oppklaring er spesielt viktig for de prioriterte sakene (jf. pkt. IV), som skal søkes oppklart så langt råd er."

Kort oppsummert sees ingen tegn til at den fallende trenden i oppklaringsprosent er i ferd med å snu.

Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	H1Å
Økonomi	42 %	23 %	26 %	26 %	20 %	16 %
Vinning	24 %	21 %	19 %	19 %	18 %	16 %
Vold	57 %	55 %	55 %	53 %	50 %	49 %
Seksuallovbrudd	56 %	53 %	47 %	50 %	53 %	46 %
Narkotika	77 %	74 %	68 %	64 %	56 %	50 %
Arbeidsmiljø	71 %	61 %	73 %	83 %	62 %	75 %
Miljø	60 %	46 %	59 %	59 %	40 %	57 %
Lovbrudd totalt	52 %	47 %	46 %	45 %	41 %	38 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tabellen over viser at oppklaringsprosenten har en fallende trend for samtlige kriminalitetstyper, også sett under ett, hva angår hele år til og med 2022. For inneværende år sees fortsatt en fallende trend for lovbrudd totalt og de fleste kriminalitetstyper. Sees dette i sammenheng med at antall anmeldelser er økende i sakstypene vinning og skadeverk, som er sakstyper som har et stort volum, kan dette være med på å forklare en generell nedgang i oppklaringsprosent. Flertallet av disse sakene henlegges kjapt uten etterforskning. Oppklaringsprosenten for vinning er hittil i år 16 %.

Tabellen under (tall fra Riksadvokaten) viser sammenlignbare tall for oppklaringsprosent for tilsvarende periode hittil i år, og støtter oppfatningen om at oppklaringsprosenten fortsetter å falle på de fleste kriminalitetstyper.

Oppklaringsprosent Sør-Vest pd							Endr. 2023 mot gj.sn. 2019- 2022	2023 Forskjell fra landsgj.	Effekt på samlet oppkl.pst fra 2022 til 2023
Kriminalitetstype	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023			
Annen	67 %	66 %	60 %	63 %	61 %	-2,3	3,3 -	3,0 -	0,01
Arbeidsmiljø	37 %	74 %	88 %	89 %	75 %	- 13,9	9,7	16,9	0,01
Miljø	51 %	57 %	58 %	37 %	57 %	19,9	6,5	3,3 -	0,15
Narkotika	74 %	69 %	66 %	56 %	50 %	-6,6	18,5 -	10,0 -	0,25 -
Seksuallovbrudd	55 %	46 %	50 %	56 %	46 %	-9,3	5,3 -	8,5 -	0,19 -
Skadeverk	22 %	18 %	17 %	16 %	16 %	-0,0	2,4 -	0,5 -	0,10 -
Trafikk	82 %	86 %	85 %	84 %	83 %	-0,8	1,4 -	0,0	0,82
Vinning	21 %	20 %	18 %	17 %	16 %	-0,8	2,7 -	2,4 -	2,11 -
Vold	54 %	55 %	50 %	50 %	49 %	-0,8	3,7 -	1,1 -	0,12
Økonomi	24 %	27 %	28 %	19 %	16 %	-3,6	8,7 -	10,5 -	0,44 -
Sum (ekskl. undersøkelsessaker)	47 %	47 %	44 %	40 %	38 %	-2,2	6,4 -	4,5 -	2,15 -

Kilde: Tall fra
Riksadvokaten

Tallene over er sammenholdt med nasjonale tall. Politidistriktet ligger tilsvarende eller noe under nasjonalgjennomsnittet i de fleste sakstyper med enkelte særlige anmerkninger, se særlig pkt 6.3.

Det er hentet ut tall for enkelte prioriterte saksområder. Samme negative utvikling registreres til og med 2022, og også videre inn i inneværende år. Se nærmere vurdering i pkt 6.2. og 6.3.

	2018	2019	2020	2021	2022
Voldssaker med frist	52 %	51 %	49 %	48 %	39 %
Mishandling i nære relasjoner	32 %	36 %	27 %	31 %	20 %
Voldtekt	24 %	24 %	24 %	21 %	23 %
Voldtekt av barn U-14	65 %	63 %	61 %	50%	61 %
Grove narkotikaovertrdelser	63 %	83 %	89 %	88 %	72 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

For saker med mistenkt under 18 år, holder oppklaringsprosenten seg fortsatt høy med over 85%. Dette er betryggende. Oppklaringsprosenten her er best sammenlignbar med trafikksaker som også har oppklaringsprosent på over 80 %.

For U18 sakene og trafikk er det viktig å ta med i betraktning at sakstypen som regel har en kjent mistenkt. Sak registreres ikke U18 uten slik mistenkt, og sakstypen er særlig prioritert og håndteres noen steder på U18-avsnitt, og håndteres uansett av egne U18-jurister. I prinsippet kan en stor andel av andre sakstyper henlagt uten mistenkt, eller mot annen mistenkt, gjelde straffbare forhold begått av gjerningsperson under 18 år.

Årsakene til den nedadgående oppklaringsprosenten generelt og spesielt kan være mange.

Generelt har politidistriktet fokus på at henleggelseskode skal reflektere reell henleggelsesgrunn. Riktig koding av saker og riktig bruk av henleggelseskoder har vært et stadig fokus også i statsadvokatembetets fagledelse. Det er vårt inntrykk at politidistriktet følger dette opp på en god måte. Av totalt 14580 henlagte saker hittil i år (september 2023), er 2509, noe over 17%, henlagt under henvisning til saksbehandlingskapasitet.

Politidistriktet monitorerer ikke kapasitetshenleggelsene fortløpende, men det er planlagt en analyse av denne henleggelseskoden innen påske 2024. Det er gitt retningslinjer for bruken av de aktuelle kodene etter enighet med statsadvokatembetet, og åpnet for at samtlige jurister kan benytte aktuelle koder. Dette har muligens gitt noe økning i kapasitetshenleggelser, men disse omgjøres i liten grad av statsadvokatembetet ved klage, noe som tilsier at i kodene i all hovedsak brukes korrekt. Det har også vært jobbet aktivt i politidistriktet for å sikre likeartet henleggelsespraksis i hele politidistriktet. Organisering i team-modellen og lederstøtte gir også mer likeartet prioritering. Ved kontroll i PSV synes kapasitetshenleggelser å være benyttet i like stor grad uavhengig av driftsenhet.

Fra politidistriktet er særlig uttrykt sterk bekymring over tappede og mangelfulle etterforskningsressurser. Ressurssituasjonen tilsier ytterligere nedskalering av personell på etterforskning.

Team-modellen er innført i hele politidistriktet, og erfaringene er gode, men organiseringsmåten er fortsatt i startfasen og trenger å få satt seg bedre. Det forsøkes ulike måter å optimalisere organiseringen på. Et eksempel er team med blandet portefølje, der teamet blander generell og spesiell kompetanse. *"Det er ikke alle etterforskningsskritt i en § 282 etterforskning som krever spesialisert kompetanse"*. I team-modellen ligger også et kvalitetsfokus, idet den sikrer en aktiv påtalefaglig og politifaglig etterforskningsledelse. Men organiseringen er sårbar når teamene tappes for etterforskningsressurser, og det blir for få antall hoder pr team. *"Noen må jo møte opp og gjøre jobben"*, er uttrykt i møter med statsadvokatene. Politijurister har meldt om at de eksempelvis selv må lage illustrasjonsmapper til bruk i retten. Når dette utfordres, påpekes at alternativet er å gå i retten med en dårlig forberedt sak, og *"det er jo jeg som får kjeft i retten"*. Etterforskning fremheves som en salderingspost med sårbare ressurser som for lett brukes til andre ting enn det de er til

for. Som eksempel er trukket fram at etterforskere benyttes til å forkynne for sivil rettspleie, eller til flytting/fremstilling av fanger.

Det blir også uttrykt behov for en mer planmessig kompetanseutvikling på de enkelte avsnitt. Mange konferanser er nå nettbaserte, og trekker mange deltakere, særlig på etterforskningssiden, men utgjør et tidssluk og det etterlyses en strammere regi for hvem som kan få delta på hva når, utfra kompetansebehov og hensiktsmessighet. Det er nevnt i samtaler med statsadvokatene at påtalejuristene føler et stort ansvar for porteføljen, noe som fører til høy terskel for å delta i konferanser og kurs.

Generelt er fremhevet at det er lite fokus på oppklaringsprosent. Fokuset ligger i all hovedsak på produksjon, til tross for at team-modellen er bygget utfra et kvalitetsfokus.

Det ble uttrykt i samtaler med statsadvokatene: *"Vi opplever å bedrive saksbekjempelse ikke kriminalitetsbekjempelse"*.

Dette er bekymringsfullt, idet så vel statsadvokatembetet og politidistriktet de senere år har hatt stort fokus på god etterforskningsledelse for både påtalefaglige og politifaglige etterforskningsledere, herunder innføring av formålsstyrt metode, samt implementering av team-modellen i hele distriktet med det kvalitetsfokus som følger derav. Statsadvokatene har også hatt stort og vedvarende fokus på kvalitet i etterforskningen i sin fagledelse, og politidistriktet har, i regi av FOA, hatt vedvarende og godt fokus på kvalitative tiltak. Et eksempel er fokus på opplæring av påtalejuristene i bruk av Indicia for å styrke etterforskningsledelsen. Dette har vært en gjentatt tilråding i forbindelse med statsadvokatenes inspeksjoner av etterforskningsplaner i 2021 og 2022, og også i inspeksjonen av sakstypen "Mishandling i nære relasjoner" i 2023. Bruken av etterforskningsplan er også klart bedret som følge av dette, og holdningen til juristenes bruk av Indicia tilsvarende forbedret.

Mangel på etterforskningsressurser er fremhevet i samtaler med politiet. Samtidig er det uttrykt at det finnes ressurser til de prioriterte sakene, men at for dårlig kvalitativt arbeid medfører mye dobbeltarbeid, typisk gjentatte avhør, og dermed unødige tapping av ressurser. Basis og utfordring er å sikre kvalitet i etterforskningsledelse og avhør, og at dette må starte allerede ved meldingsmottak, i den initiale vurderingen av saken og ved fastsetting av utgangshypoteser for etterforskningen. I dag oppleves svikt i meldingsmottaket. Det er blant annet vist til at det foreligger synergimeldinger på at det brukes kortanmeldelsesskjema også i ranssaker.

Tallenes tale er klar, oppklaringsprosenten går ned, klart i strid med Riksadvokatens forventninger til straffesaksarbeidet.

4.3 Kort saksbehandlingstid (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt 2 nr 3)

Kort saksbehandlingstid er et uttalt mål for straffesaksbehandlingen. Årsaken er åpenbar: når tiden går forringes bevisene, hukommelsen svekkes og belastningen på partene øker mens de venter på en avklaring. En eventuell straff må serveres "varm" for å ha den ønskede preventive effekt. Ikke minst er effektivitet i straffesaksbehandlingen avgjørende for å unngå brudd på EMK art 6 om rettfærdig rettergang.

Det som måles her er tiden det går fra anmeldelse til saken er påtaleavgjort. Det skilles mellom oppklarte saker og ikke oppklarte saker. Normalt er saksbehandlingstiden lengre for oppklarte saker. Saker uten oppklaringspotensiale skal og blir oftest henlagt raskere. Det er også slik at når et politidistrikt jobber ned sine eldste restanser (her definert som ikke påtaleavgjorte saker over 3 måneder) så vil tallene vise økt saksbehandlingstid. At saksbehandlingstiden øker i perioder kan bety at politidistriktet jobber godt med å avgjøre gamle saker. Nedarbeidelse av gamle saker kan bidra til å få mer kontroll over restansene, som er en forutsetning for å kunne holde en kortest mulig saksbehandlingstid.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fra anmeldelse og frem til påtaleavgjørelser i Sør-Vest politidistrikt er for alle påtaleavgjorte saker redusert fra 76 dager i 2021 til 70 dager i 2022. Også saksbehandlingstiden for oppklarte saker har gått ned, fra 117 til 114 dager.

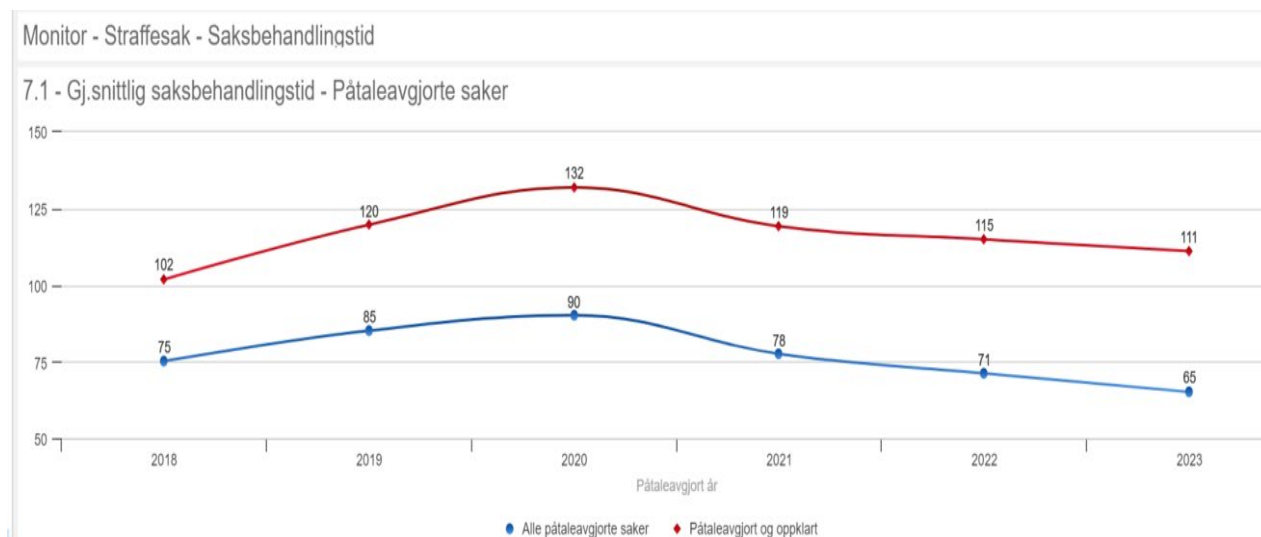
						Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
SAKSBEHANDLINGSTID SØR-VEST	2018	2019	2020	2021	2022		
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	73	83	83	76	70	-5,9	-8,7
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	100	119	131	117	114	-2,5	-1,5

Kilde: tall fra Riksadvokaten

I begge kategoriene er imidlertid saksbehandlingstiden høyere enn landet for øvrig, som i 2022 lå på 62 dager for alle saker og 94 for oppklarte saker.

Trenden med reduksjon av saksbehandlingstid ser ut til å fortsette inn i 2023, og er pr 2. tertial på henholdsvis 64 for ikke oppklarte saker og 111 dager for oppklarte.

Et øyeblikksbilde fra PSV Monitor illustrerer dette:

Kilde: tall oversendt fra Sør-Vest pd

I fjorårets mål- og prioriteringsinspeksjon ble det fremhevet at det var en stor reduksjon i saksbehandlingstid knyttet til blant annet seksuallovbrudd. Dette kan man ikke gjenfinne i 2022-tallene, der det fremgår en klar *økning* i saksbehandlingstid for oppklarte saker på sedelighetsområdet:

Saksbehandlingstid Sør-Vest Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Seksuallovbrudd	197	236	215	129	157	27,7	-39,2

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Saksbehandlingstiden på seksuallovbrudd generelt går altså kraftig opp målt mot foregående år. Tallene fra 2. tertial viser det samme, med en oppgang på over 50 % i saksbehandlingstid målt opp mot 2022-tall. Samme trend finner man også landet sett under ett, med en oppgang på over 30 % på seksuallovbruddene. En nærmere analyse av tallene for enkelte typer seksuallovbrudd kommer vi tilbake til under pkt 6.3, men det er nærliggende å tro at det er nedarbeidet en del gamle restanser.

Også på økonomi har saksbehandlingstiden for oppklarte saker steget nokså markant, slik at den positive trenden som ble omtalt i fjorårets rapport ikke lenger gjør seg gjeldende. Det har vært en økning også på landsbasis, men ikke i samme grad som for Sør-Vest politidistrikt.

Saksbehandlingstid Sør-Vest Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Økonomi	146	251	294	192	269	77,1	60,5

Kilde: tall fra Riksadvokaten

I voldskategorien er det ikke store endringer på saksbehandlingstiden:

Saksbehandlingstid Sør-Vest							
Kriminalitetstype	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Vold	125	152	172	144	146	2,0	-3,3

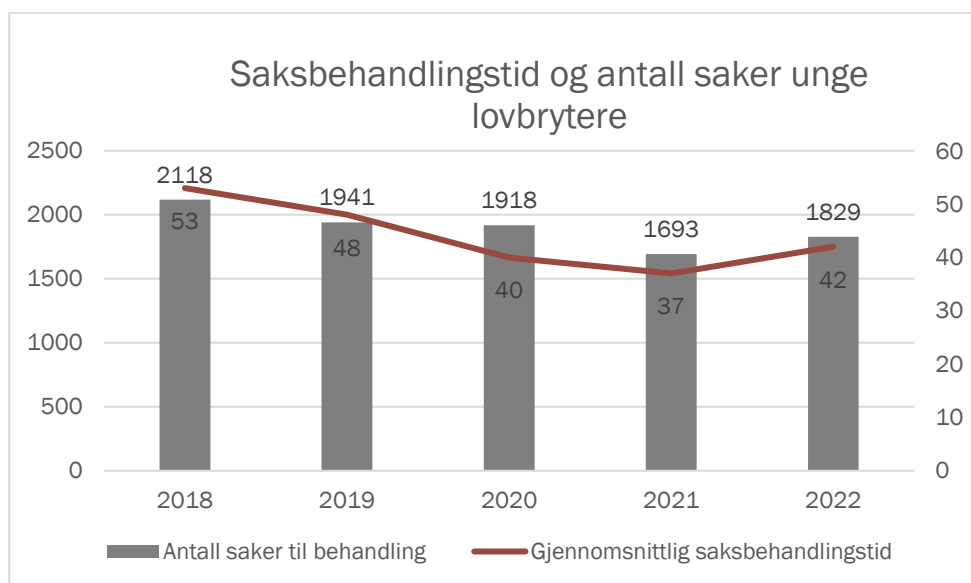
Kilde: tall fra Riksadvokaten

Det registreres at Sør-Vest politidistrikt ligger nokså markant over landet for øvrig, som for voldslovbruddene har en saksbehandlingstid på 116 dager i denne kategorien, mot 146 i Sør-Vest. Trenden for 2023 er en moderat økning i saksbehandlingstid både for Sør-Vest politidistrikt og landet for øvrig.

Det er rapportert om manglende etterforskningsressurser flere steder i distriktet, som vanskeliggjør det viktige arbeidet med å implementere og optimalisere team-modellen. Når man ser på fordelingen av saksbehandlingstiden mellom etterforskning og påtale, så ser man tydelig at der team-modellen fungerer så er saksbehandlingstiden, spesielt på påtale, lav. Årsaken er at påtalejuristen kjenner saken godt og kan ofte avgjøre saken bare dager etter at den er ferdig etterforsket. Statsadvokatene vurderer det som viktig at politidistriktet fortsetter sitt kvalitative fokus gjennom implementering, utvikling og optimalisering av team-modellen. Skal modellen fungere etter sin hensikt, må ressursene man har til rådighet benyttes riktig. Det vises til det som fremgår ovenfor under pkt 4.2.

4.3.1 Saksbehandlingstid U18

Fristen for behandling av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år følger av straffeprosessloven § 249 annet ledd: 42 dager. I 2022 lå saksbehandlingstiden akkurat på 42 dager, samtidig som at antall anmeldelser steg:

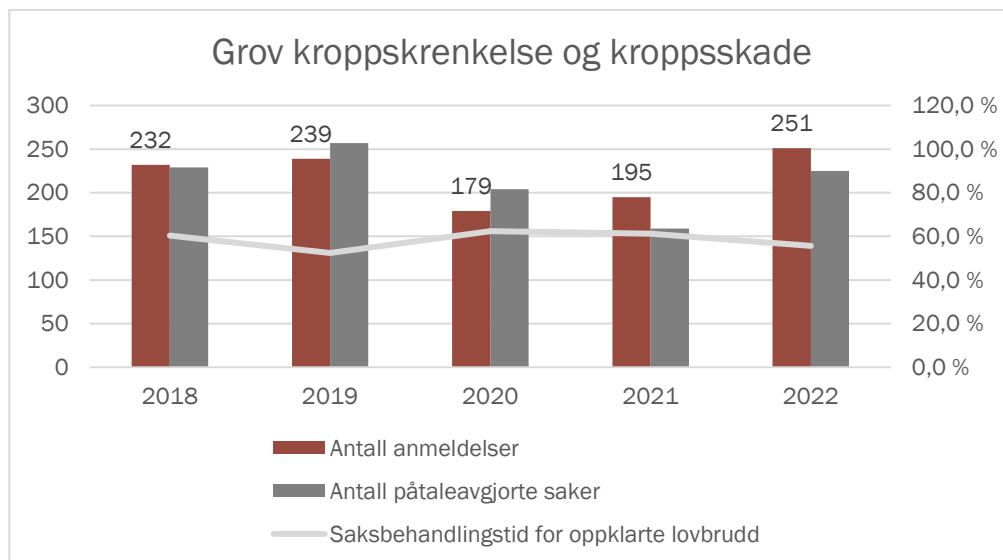
Antall anmeldelser som gjelder ungdom under 18 varierer fra år til år, uten at man kan si at det er noen bestemt trend nå. I 2022 ble det i Sør-Vest pd registrert færre førstegangslovbrudd begått av ungdom under den kriminelle lavalder, men flere begått av ungdom mellom 15 og 17 år. Per september 2023 er antall U18-anmeldelser i distriktet redusert sammenlignet med samme periode i fjor, ifølge PSV Monitor pr 18.09.2023 (Sør-Vest pd). Dette samsvarer med en nedgang også nasjonalt.

Saksbehandlingstiden på U18-saker i politidistriktet er på samme tidspunkt 41 dager, og altså innenfor fristen. Hvorvidt dette holder seg gjennom hele året gjenstår å se.

Det nevnes også at tilbakefallsprosenten i distriktet fortsatt er synkende både for ungdom under 18 og 20 år⁶, en trend som har vedvart siden 2018.

4.3.2 Grov kroppskrenkelse og kroppsskade

Saksbehandlingstiden for voldssaker holder seg nokså stabilt, til tross for at fristen på 90 dager er fjernet. Imidlertid er det en nokså stor økning i saksbehandlingstiden hittil i år. Det vises ellers til pkt 6.2.1 nedenfor.

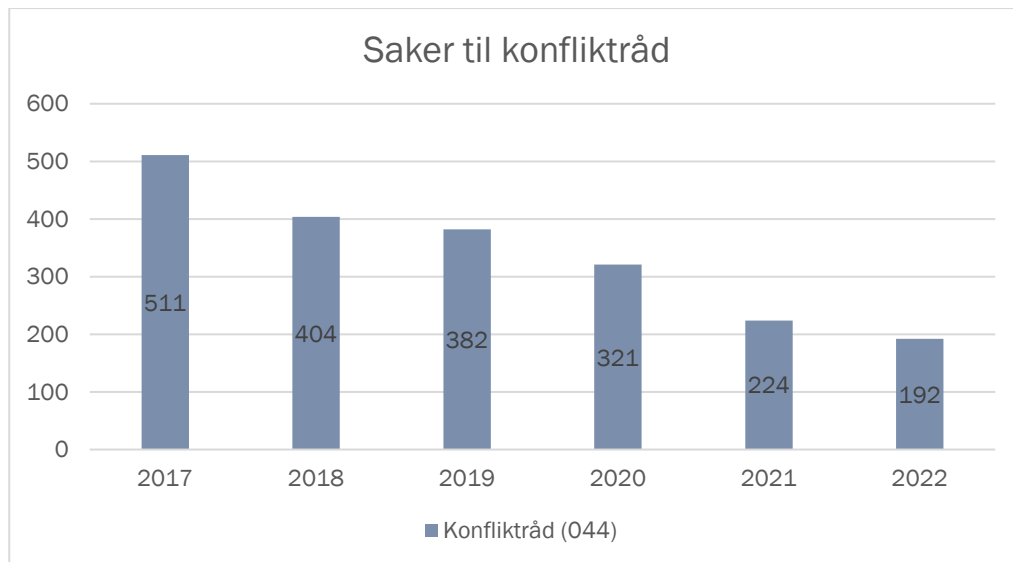

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

4.4 Adekvat reaksjon (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt II nr 4)

4.4.1 Megling i konfliktråd

Det fremgår av Mål- og prioriteringsrundskrivet at det er ønskelig å få opp antall saker oversendt til konfliktrådet. I Sør-Vest politidistrikt sendes færre og færre saker dit:

Kilde: JUS 320

Hva som er årsaken til nedgangen er usikkert. Dette kan ha sammenheng med at antall saker som er nokså typiske for konfliktrådsbehandling har blitt færre samtidig som denne type saker i økende grad henlegges på uforholdsmessig ressursbruk, typisk mindre tyveri og bedrageri.

4.4.2 Besøksforbud

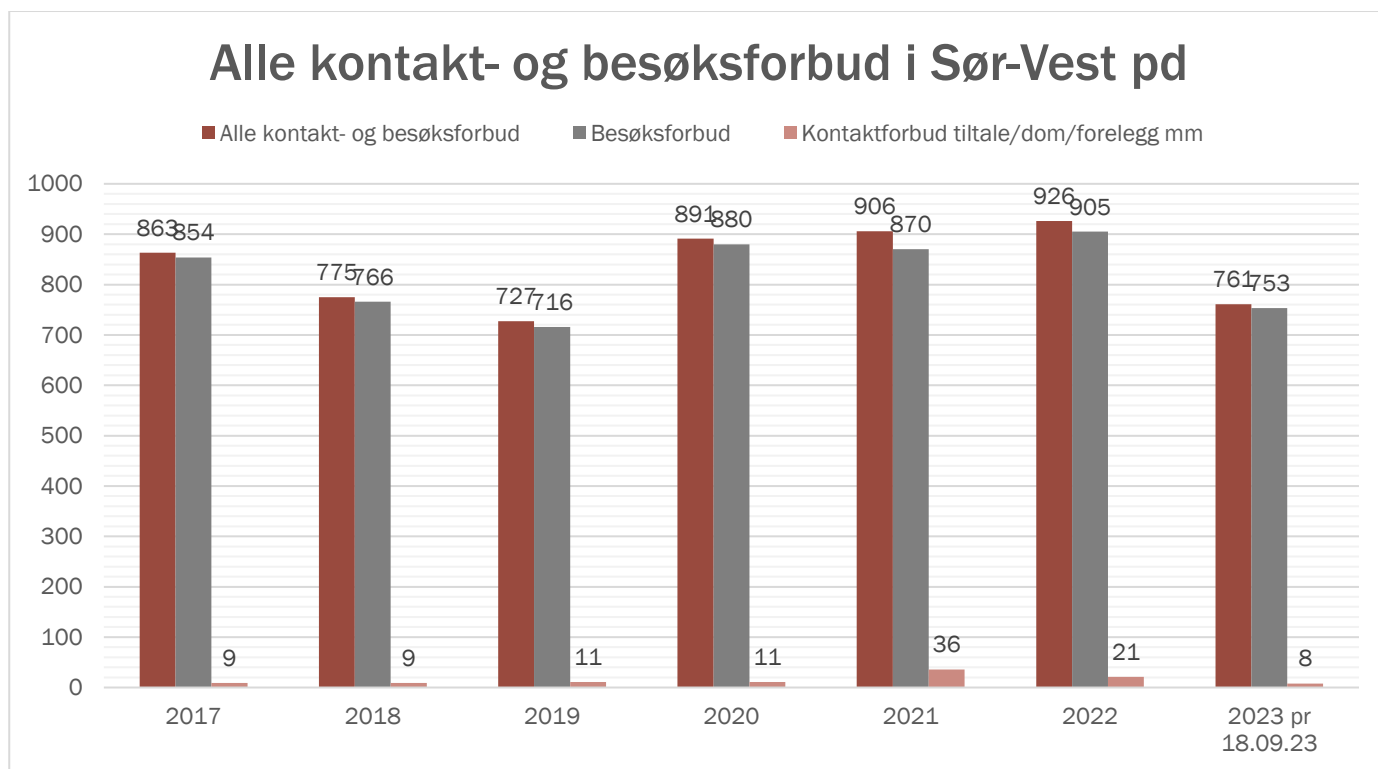
Det er fremholdt i RA-2023-1 pkt 4 at besøksforbud bør brukes i flere saker, og at politidistriktet forutsettes å ha gode rutiner for håndtering av begjæringer på, oppfølging av og brudd på besøksforbud.

Politidistriktet har en egen spesialinstruks for besøksforbud, gitt 10.12.2020. Formålet med instruksjonen er "å sikre ensartet praksis for behandling og oppfølging av besøksforbud og kontaktforbud i Sør-Vest politidistrikt. Det er spesielt viktig at disse håndteres med tilstrekkelig hurtighet, slik at forbudet medfører en reell beskyttelse." Instruksjonen gir i pkt 7.1 retningslinjer for oppfølging ved brudd. Påtalejurist skal da varsles direkte for rask vurdering av saken. Fra samtaler/intervjuer rapporteres at dette i all hovedsak følges opp.

Det generelle inntrykket er at distriktet har fokus og bevissthet på besøksforbud og oppfølging av disse, og at det har skjedd forbedringer over tid. FSI har stort fokus på rask behandling av

begjæringer og prioritering av disse. Mistenkte skal rutinemessig avhøres før forbud ilegges. Men rutinen er blitt kritisert, idet for sent avhør av mistenkte har resultert i manglende vurdering og illeggelse av besøksforbud i tide, noe som igjen har ledet til uheldige hendelser. Der FSI ikke finner situasjonen å være akutt, vil begjæringen overføres lokalt GDE for oppfølging. Uavhengig av ileggende enhet, må besøksforbud grunngis i beskyttelsesbehov basert på en konkret vurdering av bevisene. Hvorvidt mistenkte er avhørt eller ikke kan ikke ha avgjørende betydning.

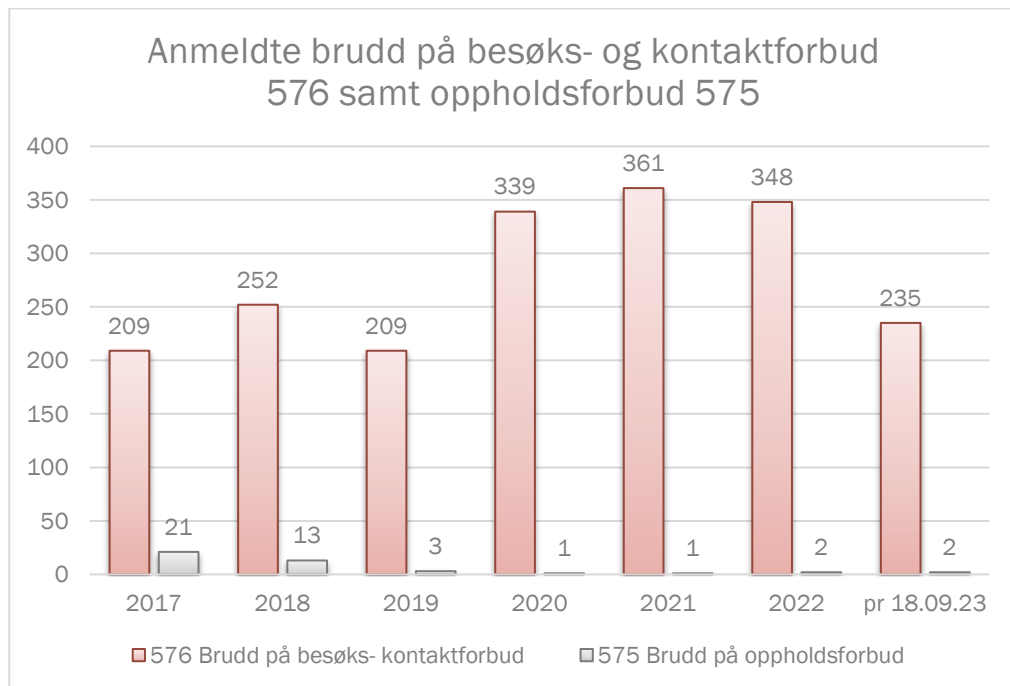
Distriktet har egen overbetjent med ansvar for OVA oppfølging og besøksforbud, og det er fra denne foreslått flere konkrete tiltak for å ytterligere forbedringer. Et allerede iverksatt tiltak, er å gjennomføre en såkalt "refleksjonssamtale" ved forkynning av besøksforbudet. Tanken er at den som ilegges besøksforbudet skal få anledning til å reflektere over hva forbudet innebærer, og at konsekvensene ved brudd er klart og tydelig forstått. Ordningen skal være forsøkt i andre politidistrikt med gode erfaringer. (Øst politidistrikt/Moss politistasjon) Et annet foreslått, men ikke iverksatt tiltak, er at mistenkte ved brudd avhøres innen en fastsatt kort frist på noen timer. Tiltaket er foreløpig ikke iverksatt grunnet kapasitetsutfordringer.

Kilde: Tall fra politiet: PAL Strasak 18.09.23. Søk gjort på alle kontakt- og besøksforbud i Sør-Vest pd, rettskraftig dato fra 2017 og frem til 18.09.23.

Oversikten over viser ilagte besøksforbud og idømte kontaktforbud i Sør-Vest politidistrikt fra 2017-2022, og hittil i år. Antall besøksforbud ilagt av påtalemyndigheten har steget noe etter 2019, og utviklingen for 2023 synes å følge en tilsvarende trend. Statsadvokatene noterer seg imidlertid at antall ilagte besøksforbud ikke synes å korrelere med idømte kontaktforbud. Antall

besøksforbud vil forutsetningsvis være langt høyere, men antall rettskraftige avgjørelser med idømt kontaktforbud synes uansett noe lavt og med relativt store variasjoner. Dette ble også påpekt i intervjuer, der det ble uttalt at *"Det synes som om det ikke er tilstrekkelig fokus på at fornærmede kan ha beskyttelsesbehov også etter soning av rettskraftig dom"*. Det konstateres derved et forbedringspotensial, både hva angår etterforskning av saker der fornærmedes beskyttelsesbehov bør og skal være et fokus, og i påtalevurderingen av om det skal legges ned påstand om kontaktforbud i retten.

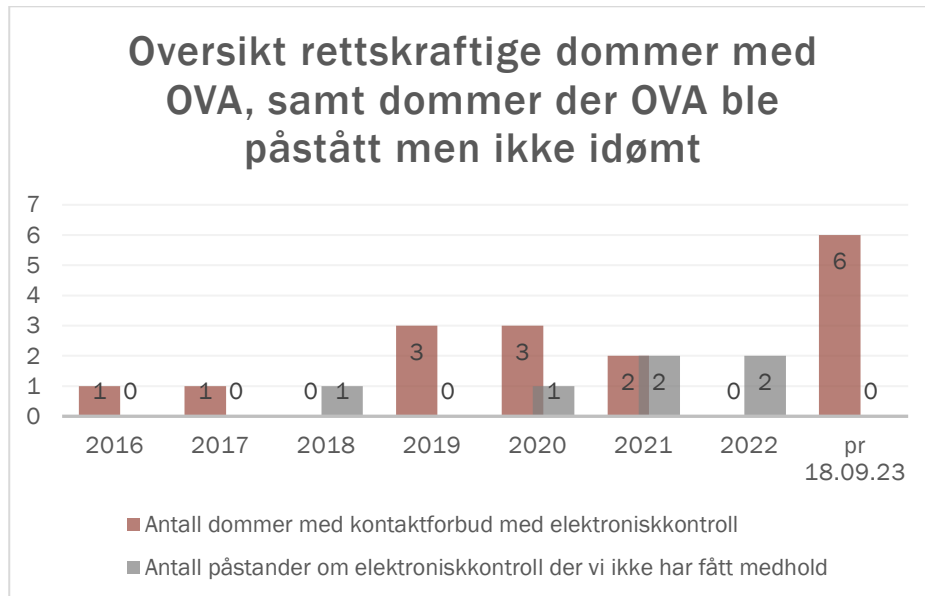
Kilde: Tall fra politiet. PAL for Strasad, søk på Sør-Vest politidistrikt, statistikkgruppene 576 Brudd på besøksforbud/kontaktforbud og 575 Brudd på oppholdsforbud

Antall brudd synes å korrelere med utviklingen i antall utstedte besøksforbud. Antall brudd er ikke uproblematisk, og brudd på besøksforbud representerer en generell sikkerhetsutfordring for politidistriktet. Fortsatt fokus og stadig forbedringsarbeid må tilrås, med referanse til de ulike tiltak som vurderes iverksatt. Art og alvorsgrad av brudd fremkommer imidlertid ikke av oversikten, og det må forutsettes at en del av brudd er av mindre alvorlig karakter, typisk "likes" på sosiale medier eller tilsvarende.

Høyesterett har ultimo september sluppet inn til behandling statsadvokatembetets anke over lagmannsrettens lovanvendelse i sak som gjelder brudd på besøksforbud. Det sentrale tema er hvorvidt retten i en sak som gjelder brudd på besøksforbud, prejudisielt skal ta stilling til gyldigheten av det opprinnelige besøksforbudet selv om dette har vært undergitt rettslig prøving med medfølgende rettsmiddeladgang. Påtalemyndigheten anfører her at lagmannsrettens lovforståelse kan få som konsekvens at staten kommer i brudd med sitt ansvar for å beskytte sine borgere etter EMK, jf HR-2013-881-A. Høyesteretts behandling av spørsmålet avventes.

4.4.3 Kontaktforbud med elektronisk kontroll

Riksadvokaten forventer at påtalemyndigheten skal være en pådriver for bruk av kontaktforbud med elektronisk kontroll (omvendt voldsalarm) der dette er hensiktsmessig, ref RA-2023-1 pkt 4. Det er uthevet at det normalt skal føre til påstand om slik kontroll, der det foreligger brudd på ilagt besøksforbud.

Kilde: Tall mottatt fra politiet. Egen oversikt fra oppfølgende enhet for OVA i politidistriktet

Som følger av oversikten over, foreligger i perioden 2016 til og med 18.09.23 totalt 16 dommer der det er idømt kontaktforbud med elektronisk kontroll. Sett i forhold til antall registrerte brudd på besøksforbud i samme periode, synes antallet meget lavt. Riksadvokaten har de senere år også hatt et stort fokus på kontaktforbud med elektronisk kontroll, og uttrykt klare forventninger til politidistriktenes oppfølging og fokus.

Som følger av oversikten synes heller ikke forklaringen å være at det legges ned påstand om OVA uten at retten tar dette til følge.

Statsadvokatembetet har erfart fra egen praksis at politidistriktet forbereder saken meget godt når påstand om OVA varsles fra høyere påtale.

Det er uttalt fra fagmiljøet i politidistriktet, at man oppfatter at det blant påtale er for høy terskel for å nedlegge påstand om OVA, og at dette kan skyldes flere forhold. Manglende kompetanse og/eller fokus er nevnt i relasjon til dette. Politidistriktet har, jf pkt 4.1.1, hatt relativt høy turn-over blant juristene. FOA påtale har i samarbeid med fagpersonell i politiet gjennomført flere opplæringsrunder på fagfeltet, og dette er anbefalt videreført.

Det bemerkes dog at det i inneværende år er allerede registrert 6 rettskraftige dommer, en klar økning fra foregående år, men fortsatt et lavt antall sett i forhold til antall registrerte brudd på

besøksforbud. Hvorvidt økningen representerer starten på en ønsket utvikling, er for tidlig å si noe om.

Det kan konstateres et forbedringspotensial også her, og et behov for økt fokus på OVA i politidistriktet.

Det er rapportert fra politidistriktet at man i dag, i Norge, ikke har datasystemer som fanger opp løpetid på et idømt kontaktforbud. Etter straffeloven § 58 løper ikke rettighetstapet når domfelt soner frihetsstraff, og SSP klarer da ikke å beregne korrekt løpetid. Det er rettskraftig dato som legges inn i SSP i dag, og derfra telles perioden og settes en sluttdato. I praksis innebærer dette at verken politi, domfelte eller fornærmede har kontroll på faktisk sluttdato for kontaktforbudet. Det er skrevet avviksmelding på dette, og politiets IT-enhet har iverksatt arbeid for å få endret SSP, men arbeidet er p.t ikke sluttført. Som følge av dette har Sør-Vest politidistrikt iverksatt et tettere samarbeid med Kriminalomsorgen, slik at alle parter skal ha kontroll på den egentlige sluttdato for kontaktforbudet. Det er positivt at politidistriktet på denne måten bidrar aktivt til forbedring, og iverksetter tiltak for å bøte på avdekkede mangler.

4.4.4 § 71c henleggelse

Det fremgår av Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv s. 4 at påtalemyndigheten i større grad må ta i bruk den mulighet som følger av straffeprosessloven § 71 c til å henlegge saken og overføre den til forvaltningen hvis saken kan medføre administrativ sanksjon. En slik økning tjener flere formål ifølge Riksadvokaten, både *"bedre og mer effektiv håndheving, men også mindre bruk av straff."* Det er vist til politi- og påtalemyndighetens begrensede kapasitet.

I Sør-Vest politidistrikt ble 25 saker henlagt på nevnte grunnlag i 2022 og 33 saker i 2021, mot 13 saker i 2020⁷. Sakene gjelder særlig lovbruddskategorier der man, som bestemmelsen krever, har et kontrollorgan som kan ilegge administrativ sanksjon, typisk Mattilsynet, Arbeidstilsynet osv. Det er i det alt vesentlige Nordsjø- og miljøenheten i politidistriktet som henlegger på dette grunnlaget.

4.4.5 Særreaksjon

Det er 63 personer på særreaksjon pr 25. september 2023 under Rogaland statsadvokatembeters ansvarsområde, fordelt slik:

14 på forvaring, 43 på tvungent psykisk helsevern og 6 på tvungen omsorg. 2 av sakene i hver kategori er på grunnlag av strl § 62 annet ledd (samfunnsskadelig/særlig plagsom).

Det er et fåtall erfarne og dedikerte jurister som er påtaleansvarlige i alle disse sakene, og distriktet har, sammen med statsadvokatembetet, god oversikt over frister osv.

⁷ Lokal statistikk oversendt fra Sør-Vest pd (0172 henl overf forvaltn strpl § 71 c)

Utfordringen på området er særlig å identifisere personer som kan være aktuelle for særreaksjon på bakgrunn av mindre alvorlige lovbrudd, men med høy risiko og potensiale for alvorlig vold. Tilgang til relevant informasjon er helt avgjørende. Politidistriktets ROP-prosjekt skal bidra til å identifisere og avdekke personer med risiko og potensiale for å utøve alvorlig vold, og som kan være aktuelle for særreaksjonene tvungent psykisk helsevern og tvungen omsorg. Sør-Vest pd har også fokus på dette gjennom nylig oppdatering av instruks og ikke minst gjennom implementeringen av denne i hele distriktet. Det vises her til pkt 5.3.

5 Riksadvokatens overordnede forventninger til straffesaksbehandlingen 2023 (Mål & prioriteringsrundskrivet pkt III)

5.1 Innledning

Riksadvokaten overordnede forventninger til straffesaksbehandlingen fremgår i Ra-2023-1 pkt III. En fullverdig inspeksjon av politidistriktet opp mot disse, vil kreve en omfattende systemgjennomgang utover de ressurser som er tilgjengelige for denne inspeksjonen. Statsadvokatene har dog valgt å se noe oversiktsmessig på enkelte punkt.

5.2 Aktiv og tilgjengelig påtalefaglig og politifaglig etterforskningsledelse

Politidistriktet har de senere år hatt et vedvarende fokus på etterforskningsledelse generelt, både politifaglig og påtalefaglig. Tema har vært gjennomgående i obligatorisk årlig opplæring lokalt, i statsadvokatenes fagledelse og i det vedvarende og gode kvalitetsarbeidet som drives av FOA i politidistriktet. Implementering av team-modellen i hele distriktet, bidrar også til styrking av en aktiv tilstedeværende etterforskningsledelse. Politimesteren har støttet dette arbeidet aktivt.

I samtaler med politipersonell er fremhevet god samhandling mellom PEL og PÅL. Det er kvalitativt gode jurister som er PÅL. Mye gjøres rett. Verken inspeksjoner fra statsadvokatenes side, eller statsadvokatenes klagebehandling gir klare indikasjoner på at man burde henlagt færre saker. Samtidig påpekes utfordringer i det kvalitative arbeidet med henblikk på eksisterende negative trend hva angår oppklaringsprosent.

Politidistriktet har utarbeidet funksjonsbeskrivelser og retningslinjer for etterforskningsledelse. Et eksempel er funksjonsbeskrivelse for saksuketeam. I pkt. 3 beskrives forventninger og metodikk for PÅL og PEL. Politidistriktet har også iverksatt tiltak basert på tilrådinger i inspeksjonsrapporter herfra, om å styrke påtales kompetanse på Indicia for å kunne bruke dette aktivt som styringsverktøy i sin etterforskningsledelse. Etterforskningsledelse er godt dekket i politidistriktets kontinuerlige opplæring av nyansatte, med særs kompetente og engasjerte medarbeidere på feltet.

Det er lagt opp til god møtестruktur i team-modellen, med oppsummeringsmøte etter saksuken som skal sikre ens prioritering. I tillegg har man et porteføljemøte med hele teamets etterforskningsledelse sammen med seksjonsleder, som gjelder totaliteten i porteføljen og hvor man bruker standardiserte målinger i STRASAK. Samtidig nevnes i samtaler med statsadvokatene at porteføljemøtene er ressurskrevende, og juristene kan oppleve å bli dratt i alle retninger uten mulighet til å få gjort noe skikkelig.

Som nevnt i pkt 4.4.2 er rutinene for besøksforbud og oppfølging av disse forbedret.

I november 2022 innførte politidistriktet den nye rutinen SEIL, en rutine som sikrer styrket etterforskningsinnsats på tvers av driftsenhetene ved behov. Sakstrekket beholdes av opprinnelig enhet, men andre enheter kan bidra med nødvendig kompetanse og/eller personell fra flere fagmiljø. Dette er typisk hendelsesstyrt. Fra politiet er tatt opp at terskelen for å be om SEIL er ulike avhengig av driftsenhet, og det arbeides for å få en mer likeartet forståelse av når rutinen skal brukes og til hvilke sakstyper.

5.3 Risikohåndtering og varslingsrutiner

Mål- og prioriteringsrundskrivet har fokus ikke bare på de særlig prioriterte saker som etterforskes, men også på å fange opp saker med *risiko* for slike saker, og da spesielt av den mest alvorlige art. Sør-Vest politidistrikt har nylig utarbeidet og oppdatert instruks om håndtering av personer med høy risiko for å begå alvorlig voldslovbrudd. Bakgrunnen var blant annet gjennomgang av flere alvorlige voldssaker i distriktet, der man avdekket svikt i mottak, lagring, analyse og videreformidling av vesentlig og relevant informasjon. Uten slik informasjon formidlet til rette vedkommende klarer man ikke å *identifisere* de sakene der det foreligger risiko for alvorlig vold, og dermed fatte de riktige beslutningene. Informasjonsflyt er helt essensielt. Deling av informasjon skal skje i beslutningsgruppe der også seksjonsleder/avsnittspåtaleleder skal delta.

Sør-Vest politidistrikt har satt av mye ressurser på å implementere nevnte instruks, gjennom avholdt felles allmøte for hele distriktet og videre ved at dedikert personell høsten 2023 vil reise rundt i politidistriktet for å ha dialogmøter om instruksen, ikke bare for personell på alle nivå som håndterer straffesaker, men også sivil rettspleie i politiet.

Distriktets ROP-prosjekt monitorerer og gjennomgår politiets systemer gjennom faste søk for å identifisere personer som er eller ligger an til å bli erklært utilregnelige, og som har en identifisert risiko for vold. ROP-prosjektet ført til økt fokus på tilregnelighetsspørsmålet på flere nivå, også ute hos patruljene. Det har også gitt økt bevissthet om muligheten til å begjære innleggelse til helse og denne brukes. Man har ikke oversikt over konkret antall begjæringer, men ut fra det opplyste kommer det mange bekymringsmeldinger fra Sør-Vest politidistrikt til helse i kommunene. Sør-Vest pd bidrar inn i nasjonal arbeidsgruppe på feltet, der det blant annet jobbes med maler for begjæring om tvangsinnleggelser. ROP-prosjektet løper til 1. mai 2024. Det er positivt at politidistriktet satser på kvalitetsheving gjennom et eget ROP-prosjekt med dedikert personell. Statsadvokatene noterer at dette bidrar til generell kompetanseheving på flere nivå i politidistriktet, fra PPS til ledelsesnivå.

Informasjonsflyten i saker som gjelder personer som er idømt tvungent psykisk helsevern kan bli bedre, slik at relevant personell har mulighet til å fange opp forhold som gir økt risiko for alvorlig vold. Dette er en erfaring man har gjort seg hos statsadvokatene, og som også meldes fra politidistriktet. Det er også her viktig med gode rutiner for nødvendig deling av informasjon.

5.4 Fagutviklingsapparatet

"Hvis du synes kompetanse er dyrt – prøv inkompetanse", uttales i klartekst fra fagutviklingsapparatet i politidistriktet.

Politidistriktet har et godt etablert fagutviklingsapparat, med egen opplærings- og analyseseksjon, og med engasjerte og meget kompetente FOA'er (fag- og opplæringsansvarlig) både på påtale og etterforskning. Det er et tett samarbeid mellom statsadvokatembetet og politidistriktets fagutviklingsapparat hva gjelder fagledelsen, blant annet gjennom faste møter med FOA og øvrig nøkkelpersonell. Politidistriktet har ansatt politiadvokat 2 med fagledelse på alle seksjoner. Det fungerer godt.

Det gjennomføres fortløpende evalueringer av sakshåndtering. Et av tiltakene som settes på politiadvokat 2 med fagledelse er å ta inn læringspunkter fra evalueringen og formidle dem på seksjonsmøtene. Det gjør det lettere å få læringspunktene ut i organisasjonen. Noen etterforskningsmiljøer har ansatt hovedinstruktører på etterforskning, som bidrar aktivt som lokale "satellitter" inn i OÅO. FOAP har samlet personer med fagansvar, og søker å få utviklet et årshjul for fagutvikling i politidistriktet, og etablere et fast system. Et særlig fokus er digitalt politiarbeid, og politidistriktet ønsker å få på plass grunnprinsipper for digitalt politiarbeid, og få etablert noe nettbasert for metodeutvikling. Dette også med tanke på en enda strammere ressursituasjon.

Tilbakemeldinger fra personer i fagutviklingsapparatet er gode når det gjelder politidistriktet som lærende organisasjon på straffesaksfeltet. Dekningen er god både på ledernivå 1 og 2. Ledelsen er rask med å be om utforming av mandat for full evaluering av større saker, også team-modellen. Samtidig sliter distriktet med å få gjennomført systematisk erfaringslæring i tilstrekkelig grad, da dette i seg selv utgjør et tidssluk. Det må settes av tid til å gjøre ting smartere, og faktisk gjennomføre jobben.

Det synes å være et spenningsfelt mellom ressursbruk på opplæring, ressursbruk på tilbakemelding/evaluering og ressursbruk på gjennomføring. Det kommuniseres utfordringer med basekunnskapene på etterforskning, grunnleggende metodikk, som forverres av stadige utbyttinger, rollebytter, lav alder og tjenesteerfaring. Mange nye gjør en god jobb, men de trenger god ledelse og faglig støtte.

Avhør og avhørskompetanse er en gjentakende utfordring, samt helhetlig forståelse av etterforskning og etterforskningsmetodikkene. For lav kvalitet på avhør, genererer mye dobbeltarbeid og kvalitetsbrister som er vanskelig å hente inn. Det er uttalt at PHS utdanner generalister som er best på PPS, og best i den konteksten, men det å bli en god etterforsker på en geografisk driftsenhet med ansvar fra start til mål, bruke formålsstyrt metode, god hypotesestyrt etterforskning, det må læres og det må anerkjennes. *"Hvem kommer til deg og sier at du traff med IB'ene?"*⁸

⁸ Informasjonsbehovene etterforskningen skal gi svar på
Side 37 av 58

Kampen om ressursene tilsier mer "*on the job training*", kompetanseheving mens man faktisk gjør jobben. Fagutviklingsmiljøet er bevisst utfordringen.

5.5 Rettssikker og effektiv straffesaksavvikling i domstolene

Påtalejuristene er selv ansvarlig for at tiltalebeslutninger oversendes domstolene uten unødig opphold, og for kontakt med øvrige rettsaktører i saksforberedelsen. Politidistriktet har fokus på dette, og det er gjennomført opplæring i tilknytning til de senere års endringer i straffeprosessloven. Ansvaret ligger på den enkelte påtalejurist. Generelt oppleves at påtalejuristene er sitt ansvar bevisst, og jobber aktivt i saksforberedelsen for smidig gjennomføring av straffesaken.

Inspeksjonen nå gir ikke rom for ytterligere undersøkelser opp mot domstolen.

Statsadvokatembetet har egne purrerutiner for tiltaler tatt ut av statsadvokatene, i hensikt å føre kontroll med at disse oversendes retten i tide. Erfaring fra statsadvokatenes fagledelse og kontroll er at det hender at tiltaler blir liggende for lenge uten at disse oversendes domstolen. Når dette skjer, har det som regel sammenheng med for dårlig porteføljehåndtering, særlig etter aktorskifte. Dette følges rutinemessig opp fra statsadvokatenes side, ved direkte kontakt med påtaleansvarlig jurist og påtaleleder.

6 Prioritering ved iverksettelse og gjennomføring av etterforskning. Sentrale prioriteringer (Mål & prioriteringsrundskrivet punkt IV nr 1)

6.1 Innledning

Hvordan politiets ressurser dreies inn mot Riksadvokatens prioriteringsdirektiv, viser seg både i politidistriktets eget prioriteringsdirektiv⁹, i hvor ressurser tilføres, og i hvordan sakene faktisk prioriteres i porteføljene hos team og påtalejurister.

Riksadvokaten gir i RA-2023-1 pkt IV nr 1 oversikt over prioriterte sakstyper i 2023. Årets inspeksjon retter seg særlig mot alvorlige voldslovbrudd og seksuallovbrudd, jf avgrensning beskrevet i pkt 1. I tillegg omfatter inspeksjonen hatkriminalitet, da denne kriminalitetstypen krever årvåkenhet, riktig koding og fortsatt har et utviklingspotensial. Vi kommenterer også kort IKT-relatert kriminalitet, uten at inspeksjonen omfatter dette.

Gjeldende prioriteringsdirektiv for Sør-Vest politidistrikt er knyttet tett opp til Riksadvokatens prioriteringsdirektiv for straffesaksbehandlingen, og pålegger den enkelte påtalejurist å sette seg nøye inn i RA-2023-1 for å sikre riktig prioritering.

I rapport for straffesaksbehandling i 2. tertial 2023 har Riksadvokaten tatt inn tall i en egen samlekategori kalt "Mest alvorlige kategorier". Samlekategorien inneholder saker som drap, drapsforsøk, grov narkotika- og dopingsovertredelse, voldtekt, seksuallovbrudd mot barn under 16 og mishandling i nære. Det fremstår hensiktsmessig å ha en slik samlekategori for de aller mest alvorlige sakene, der man kan følge med på utviklingen i de helt sentrale måleparameterne i distriktet med antall anmeldelser, oppklaringsprosent, domfellelser og saksbehandlingstid. Dette kan være særlig nyttig i den løpende dialogen med politidistriktets påtaleledelse. Statsadvokaten noterer blant annet at Sør-Vest politidistrikt har en lavere andel av denne sakskategorien blant saker generelt over 3 måneder (IPA 3) og blant saker som er over 12 måneder (IPA 12) sammenlignet med landsgjennomsnittet. I årets mål- og prioriteringsinspeksjon har vi likevel valgt å se på noen utvalgte selvstendige kategorier.

⁹ Prioriteringsdirektiv for straffesaksbehandling i Sør-Vest Pd, godkjent av PM Vik 23.6.23.

6.2 Alvorlige voldslovbrudd

6.2.1 Grov kroppskrenkelse og kroppsskade

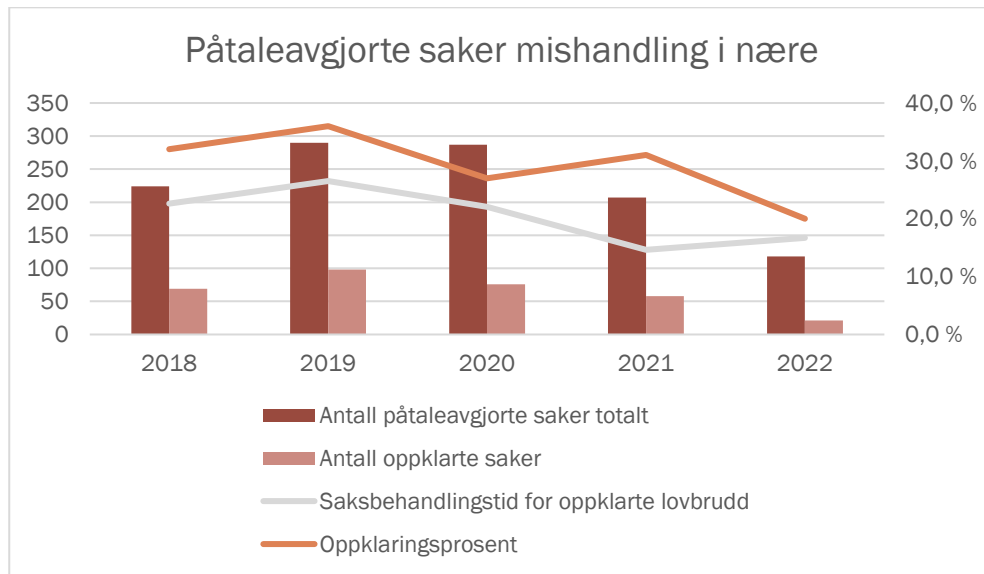

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Antall anmeldelser har gått opp nokså markant i 2022. Oppklaringsprosenten har falt vesentlig og er i 2022 nede på 39 %, fra å ha ligget rundt 50 % over flere år. Også for 2. tertial i 2023 ligger den i samme område. Også på landsbasis har oppklaringsprosenten i saker som gjelder alvorlig vold gått ned.

Tidligere gjaldt det en frist på 90 dager for ferdigstilling i oppklarte saker. Fristen ble ikke videreført i fjorårets mål- og prioriteringsrundskriv. Saksbehandlingstiden ligger nokså stabilt i denne kategorien, noe som tilsier at fjerning av fristen neppe har hatt noen negativ betydning, i hvert fall ikke foreløpig.

6.2.2 Mishandling i nære relasjoner

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Som man ser av grafen over er antall anmeldelser vesentlig lavere i 2022 enn i de foregående år. Hva dette skyldes er uklart. Tallene for 2023 viser imidlertid en økning:

Sør-Vest politidistrikt 2 tertial Mishandling i nære relasjoner	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022- 2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Antall anmeldelser	191	167	155	88	118	34,1 %	-21,5 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Det er for tidlig å si om dette viser at 2022-nedgangen var en kortvarig dupp. Sammenlignet med gjennomsnittet for 2019 til 2022 er det uansett en markant nedgang også pr 2. tertial.

I tillegg har oppklaringsprosenten falt til et historisk lavt nivå på dette saksfeltet. Tallene hittil i år for 2023 viser samme tendens:

Sør Vest politidistrikt 2 tertial Mishandling i nære relasjoner	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Oppklaringsprosent	34 %	26 %	33 %	18 %	18 %	-0,6	-11,5

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Oppklaringsprosenten på mishandlingssaker var tema også i inspeksjonsrapporten som ble gjennomført i vår, der følgende fremgår:

"Oppklaringsprosenten synker i denne type saker i Sør-Vest politidistrikt, som i landet forøvrig. I 2022 var oppklaringsprosenten på 20 prosent, noe som er markant ned fra tidligere år, og også lavere enn landet forøvrig. Det er uklart hva nedgangen i oppklaringsprosenten skyldes.

Heller ikke samtalene vi har hatt har kunnet avdekke årsaken. Ved vår saksgjennomgang har vi ikke funnet klare eksempler på at saker ville blitt oppklart ved ytterligere etterforskning eller ved bedre kvalitet på de etterforskingsskritt som er gjennomført, men det er likevel et spørsmål om man klarer å utnytte det oppklaringspotensialet som tross alt kan foreligge.

Det er særlig gjennom høy kvalitet på avhør av fornærmede og mistenkte/siktede at oppklaringspotensialet kan avdekkes og utnyttes. Et sentralt spørsmål er derfor om avhørene som foretas er tilstrekkelig formålsstyrte. Erfaring, fenomenkunnskap og interesse hos de som jobber med denne type saker er spesielt viktig for å kunne avdekke de relevante faktiske forhold for videre prioritering og korrekt behandling av saken.

Gjennom samtaler med relevant personell er det avdekket alvorlig bekymring rundt hvordan nettopp **avhørskompetansen** ivaretas og utvikles videre, spesielt på dette saksfeltet. Samtidig meldes det om en bekymringsfull **ressurssituasjon**, spesielt på etterforskersiden.

Ressurssituasjonen beskrives i enkelte tilfeller som så prekær at man risikerer å ikke få gjennomført de etterforskingsskritt man burde utføre i disse prioriterte sakene, i hvert fall ikke innen rimelig tid. Resultatet kan bli en holdning eller et fokus som i stor grad "leter" etter henleggelsesgrunner mer enn grunner til å etterforske, fordi man enten opplever at saken allikevel blir henlagt og fordi ressursene er presset. Dette kan medføre slitasje og fare for å miste kompetanse hos ansatte med god fenomenkunnskap, interesse for fagfeltet og lang erfaring. Dette vil i så fall være svært uheldig på dette prioriterte saksfeltet."

Mål og pri-inspeksjonen har ikke avdekket andre årsaksforhold eller relevante opplysninger som en tenker påvirker oppklaringsprosenten, enn det som fremgår over. Ulikheter i oppklaringsprosent mellom de ulike enhetene, som vi ser, bør imidlertid følges opp for å sikre en enhetlig forståelse av hvor terskelen bør ligge for å ta ut tiltale i en sak. Dette er særlig viktig å følge opp nå når politiet selv har overtatt påtalekompetansen for ordinære mishandlingssaker.

Når det gjelder saksbehandlingstiden har denne gått markant opp hittil i år, likevel slik at det fortsatt er få saker i denne kategorien som blir over 12 måneder.

Sør-Vest politidistrikt Mishandling i nære relasjoner Saksbehandlingstid 2. tertial	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022-2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019-2022
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	189	213	119	139	152	13,0	-22,8
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	225	196	60	169	183	13,7	10,6
IPA3	146	76	59	45	71	57,8 %	-12,9 %
Andel av totalt ant IPA3 i SØR-VEST	2,7 %	2,6 %	1,7 %	1,3 %	2,6 %	1,3	0,5
IPA12	46	17	5	12	8	-33,3 %	-60,0 %
Andel av totalt ant IPA12 i SØR-VEST	3,0 %	2,7 %	0,6 %	1,6 %	1,4 %	-0,1	-0,7

Kilde: tall fra Riksadvokaten

6.3 Alvorlige seksuallovbrudd

6.3.1 Voldtekt

Voldtekt, avgrenset mot overtredelse av § 293 (grov voldtekt), etterforskes ved de lokale geografiske driftsenhetene. Antall anmeldelser har, bortsett fra i 2021, vært synkende siden 2018. Tallene for 2. tertial 2023 viser en svak økning i antall anmeldelser sammenlignet med tilsvarende periode i 2022, men noen trend kan ikke påvises. Antall anmeldelser for 2022 utgjør 107 saker, og ligger under nivået i 2017. Nasjonale tall viser et noenlunde jevnt antall anmeldelser i perioden 2018-2022, og tallene for 2. tertial i år endrer ikke det bildet. I tidligere inspeksjoner herfra er det pekt på et stigende antall anmeldelser som en ønsket trend. Utviklingen slik vi kan se det nå, støtter ikke en slik trend. Det er viktig å arbeide aktivt for lavest mulig mørketall hva angår alvorlige seksuallovbrudd, og det må oppleves trygt og hensiktsmessig å gå til politiet med sin sak for de som utsettes for slike lovbrudd.

Antall anmeldelser Voldtekt Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021- 2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018- 2021	Andel 2022 av landet
Antall anmeldelser	188	157	142	168	107	-36,3 %	-34,7 %	7 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

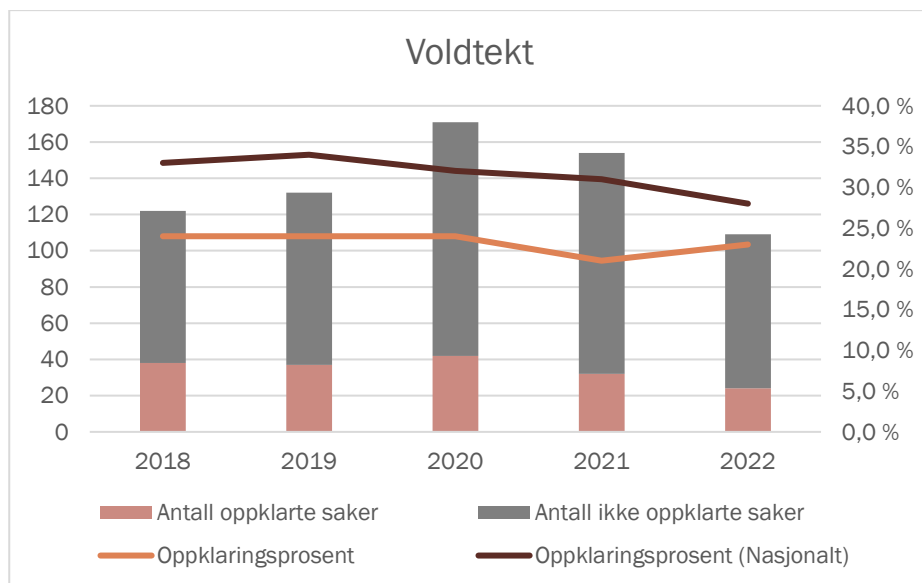
Vi ser en nedgang i antall påtaleavgjorte saker i 2022. Etter en klar oppgang i pandemiperioden, endte antall påtaleavgjorte saker for 2022 under nivået i 2018.

Sammenligner man tall for 2. tertial i perioden 2019-2023, se tabellen under, ligger antall påtaleavgjørelser hittil i år noe over 2022 nivået.

Antall anmeldelser 2 tertial Voldtekt Sør-Vest politidistrikt	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022- 2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019- 2022
Antall anmeldelser	103	91	117	75	81	8,0 %	-16,1 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tabellen under gir en oversikt over antall saker (både oppklarte og ikke oppklarte) samt oppklaringsprosent i politidistriktet og oppklaringsprosent nasjonalt i perioden 2018-2022, fryste tall). Vi ser tydelig en nedgang i antall saker og en nedgang i antall oppklarte saker.

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tabellen under gir en detaljert oversikt over antall påtaleavgjorte saker totalt og antall påtaleavgjorte oppklarte saker. Tallene er klart fallende.

Antall påtaleavgjorte saker Voldtekt Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Antall påtaleavgjorte saker	167	167	183	159	114
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	38	37	42	32	24

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tabellen under sammenligner 2. tertialtall fra 2019 til hittil i år, og viser at antall påtaleavgjorte saker synes å fortsette å synke i inneværende år.

Antall påtaleavgjorte saker 2. tertial Voldtekt Sør-Vest politidistrikt	2019	2020	2021	2022	2023
Antall påtaleavgjorte saker	110	118	97	87	73
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	24	24	19	23	11

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Oppklaringsprosenten har vært noenlunde stabil siden 2018, og variert mellom 21 og 24%. Dette er lavt sammenlignet med nasjonalgjennomsnittet, der oppklaringsprosenten har ligget i mellom 34 og 28% i samme periode, men også nasjonalt ser man tendenser til fallende oppklaringsprosent.

Voldtekt Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Oppklaringsprosent	24 %	24 %	24 %	21 %	23 %

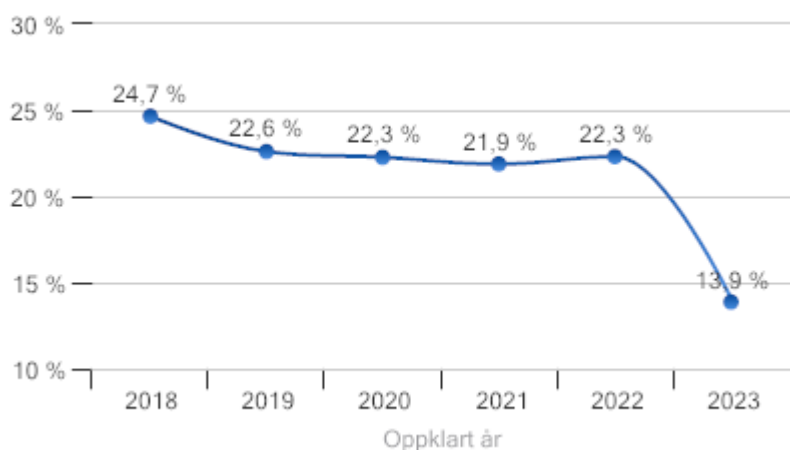
Kilde: Tall fra Riksadvokaten

For 2 tertial 2023 registreres en oppklaringsprosent hittil i år på ca 15%, et markert fall sammenlignet med tilsvarende periode fra 2018. Av 73 påtaleavgjorte saker, anses kun 11 som oppklarte. Dette er en meget uheldig utvikling i en sterkt prioritert sakstype, og statsadvokatene ser grunn til å uttrykke særlig bekymring.

Voldtekt Sør-Vest politidistrikt Tall HIÅ – 2 tertial	2019	2020	2021	2022	2023
Oppklaringsprosent	23 %	21 %	21 %	30 %	15 %

Kilde. Tall fra Riksadvokaten

Grafen under illustrerer oppklaringsprosent i voldtektssaker hittil i år sammenlignet med tilsvarende periode i perioden 2018-2022. Grafen er et øyeblikksbilde basert på flytende tall pr september 2023 hentet fra PSV Monitor.

Kilde: Tall fra PSV Monitor.

51 av 61 ikke oppklarte saker pr 2. tertial er henlagt grunnet bevisets stilling – med kode 058. Øvrige benyttede henleggingsgrunnlag er henlagt grunnet mangel på opplysninger om gjerningsmannen – kode 014, totalt 8 saker henlagt pr 2 tertial 2023, og henlagt på grunn av mangel på bevis - kode 017, totalt 2 saker henlagt.

Saksbehandlingstiden for sakstypen er stigende. Statsadvokatene uttrykker bekymring hva angår dette. Politidistriktet har satt egen frist for etterforskning av voldtektssaker på 130 dager. Ved tidligere kvalitetsundersøkelser av voldtektssaker ble det konstatert at under halvparten av sakene ble behandlet innen fristen.

Saksbehandlingstid Sør-Vest Voldtekt	2018	2019	2020	2021	2022
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	188	190	183	121	129
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	140	184	164	123	136

Kilde: tall fra Riksadvokaten

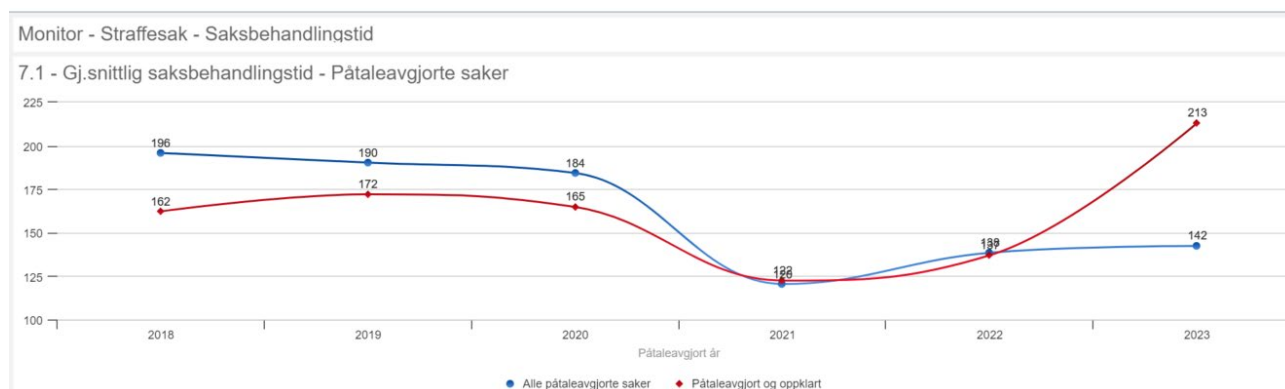
Tidligere inspeksjoner har vist til en stadig forbedring i saksbehandlingstiden, og nedbygging av restanser¹⁰. Statsadvokatene tolker utviklingen slik at den nedadgående trenden har stanset opp, og tilsynelatende kan være i ferd med å vende i feil retning. For 2022 konstateres noe økning i saksbehandlingstid. Ser man på situasjonen hittil i år, sammenlignet med tilsvarende periode foregående år, synes utviklingen å ha et klart negativt preg. Saksbehandlingstiden ligger også markert over nasjonalgjennomsnittet, som for 2. tertial i år har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid for oppklarte saker på 153 dager.

Saksbehandlingstid Sør-Vest hittil i år (2 tertial)					
Voldtekt	2019	2020	2021	2022	2023
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	181	200	115	129	142
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	195	181	105	176	213

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Statsadvokatene noterer seg at politidistriktet pr 2 tertial 2023 har 9 voldtektssaker over 12 måneder (IPA12).

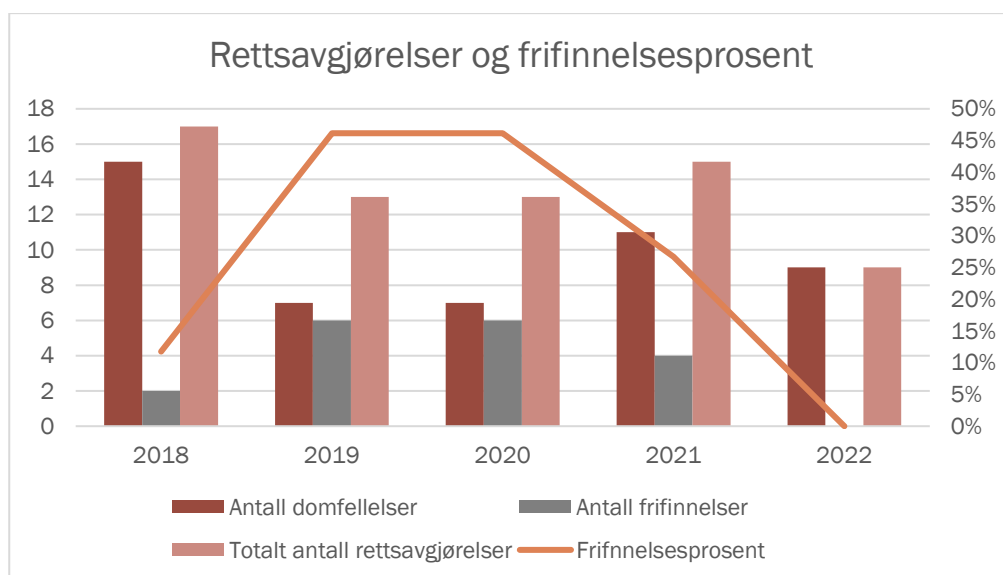
Grafen under illustrerer utviklingen i saksbehandlingstid for voldtektssaker hittil i år (september) sammenlignet med samme periode 2018-2023.

Kilde: Øyeblikksbilde fra PSV Monitor 12 september 2023 basert på flytende tall, oversendt fra politiet.

Frifinnelsesprosenten for 2022 var 0%. Dette er et markert avvik fra tidligere år, selv om tallet har vært varierende. Historisk sett ender flere voldtektssaker med frifinnelse i lagmannsretten etter domfellelse i første instans, og frifinnelsesprosenten i denne type saker holder seg normalt markert høyere enn for mengdesakene av mange grunner. Landsgjennomsnittet holder seg stabilt med en frifinnelsesprosent på rundt 20%.

¹⁰ Inspeksjon. Overordnede mål- og prioriteringer. 27.10.22. pkt 5.2.

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

Årsakene til avviket i 2022 kan være flere. Antall saker er også såpass lavt at det er vanskelig å trekke noen endelige konklusjoner her. Resultatet kan også bero på tilfeldigheter. En årsak kan være at påtalemyndigheten har tilpasset bevisvurderingen sin til domstolens, og at dette innebærer at terskelen for å ta ut tiltale er flyttet. Det igjen kan korrespondere med fall i oppklaringsprosent, der henleggelse på bevisets stilling er det hyppigst benyttede henleggelsesgrunnlaget.

Det er statsadvokatenes inntrykk at politidistriktets ledelse er kjent med den negative utviklingen i saksbehandlingstid og oppklaringsprosent, og at det er iverksatt tiltak. Politiet uttrykker imidlertid større bekymring til lav oppklaringsprosent i sakstypen vold i nære relasjoner, enn til voldtektssakene. For voldtekt knyttes særlig resultatene til utfordringer ved enkelte geografiske driftsenheter, som så er tilført ressurs- og kompetansestøtte fra andre. Støttefunksjonen utfordrer dog allerede pressede ressurser på de respektive enhetene, særlig idet det krever ikke ubetydelig reisevirksomhet, og det er uttalt at tiltakene koster. Politidistriktet kan ikke påregne å løse utfordringer gjennom prosjektbaserte ad-hoc løsninger og ekstra innsats som ikke er mulig å opprettholde over tid. Det er fremhevet fortsatt kulturulikheter ved de geografiske enhetene som gir seg utslag i ulikeartede prioriteringspraksis. Riksadvokatens prioriterte sakstyper kan ikke prioriteres bort, men det innebærer ikke at det ikke må foretas hardhendt prioritering blant og i de prioriterte sakene, og alt skal ikke etterforskes med samme grundighet, jf Ra-2023-1 pkt 1 nr 4.

6.3.2 Voldtekt av barn under 14 år

Voldtekt av barn under 14 år etterforskes på FEE personseksjonen. Så vel påtalefaglige og politifaglige etterforskningsledere på seksjonen kjennetegnes generelt av høy kompetanse og lang erfaring. Seksjonen var også blant de første som innførte team-modellen,

Antall anmeldelser har gått noe ned, men tallene er generelt for lave og for varierende til å kunne konstatere en trend.

Voldtekt av barn u/ 14 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021-2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018-2021
Antall anmeldelser	80	58	74	65	61	-6,2 %	-11,9 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Ser man på tall for 2. tertial sammenlignet med tilsvarende periode foregående år, støttes dette.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-vest politidistrikt 2 tertial	2019	2020	2021	2022	2023	Endr. 2022- 2023	Endr. 2023 mot gj.sn. 2019- 2022
Antall anmeldelser	35	39	38	40	34	-15,0 %	-10,5 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Antall påtaleavgjorte saker gikk noe ned i 2022.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Antall påtaleavgjorte saker	167	167	183	159	114
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	38	37	42	32	24

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tall hittil i år (2 tertial) viser også nedgang, men saksantallet er såpass lavt at det er vanskelig å si noe konklusivt.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-Vest politidistrikt 2 Tertial	2019	2020	2021	2022	2023
Antall påtaleavgjorte saker	49	41	42	44	40
Antall påtaleavgjorte saker, oppklart	31	23	22	31	21

Kilde: tall fra Riksadvokaten

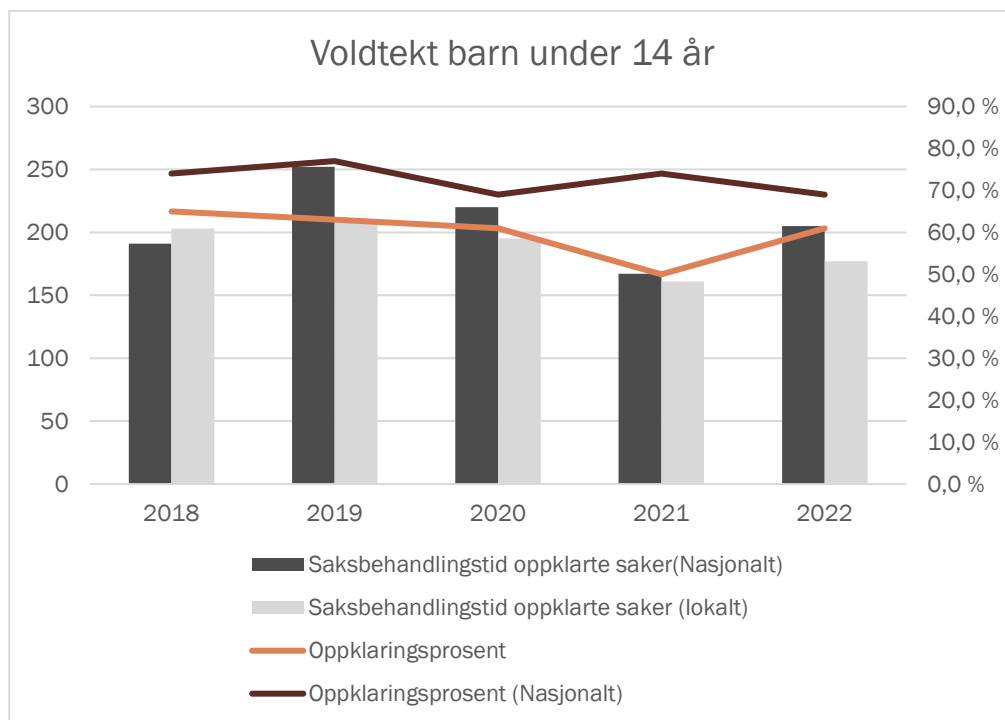
Oppklaringsprosenten for sakstypen ligger fortsatt markert over oppklaringsprosenten for voldtekt generelt, og har med unntak av 2021 holdt seg på over 60 %. Dette er likevel noe under landsgjennomsnittet, som har ligget mellom 77 og 69 % i samme periode.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Oppklaringsprosent	65 %	63 %	61 %	50 %	61 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Oppklaringsprosenten hittil i år (2. tertial) ligger på 55%. Det er en nedgang fra tilsvarende periode i 2022, men det er for tidlig å konkludere med en negativ trend her.

Sakstypen er meget alvorlig, og skal i tråd med Riksadvokatens forventninger forutsetningsvis ha en høy oppklaringsprosent. Kvalitet i etterforskningen er en nøkkelforutsetning her, og fokus på produksjon skal ikke bidra til lemping av kvalitetskravet.

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

Tabellen over gir et oversiktsbilde over utviklingen i oppklaringsprosent og saksbehandlingstid i perioden 2018-2022.

Hva gjelder saksbehandlingstid konkret ses en negativ utvikling etter at saksbehandlingstiden gikk markert ned i pandemiperioden. Saksbehandlingstiden ligger i 2022 dog noe under nasjonalgjennomsnittet hva angår opklarte saker.

Voldtekt av barn under 14 år					
Sør-Vest politidistrikt					
	2018	2019	2020	2021	2022
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	213	220	157	170	210
Gj.snittlig saksbehandlingstid, opklarte saker	203	208	195	161	177

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

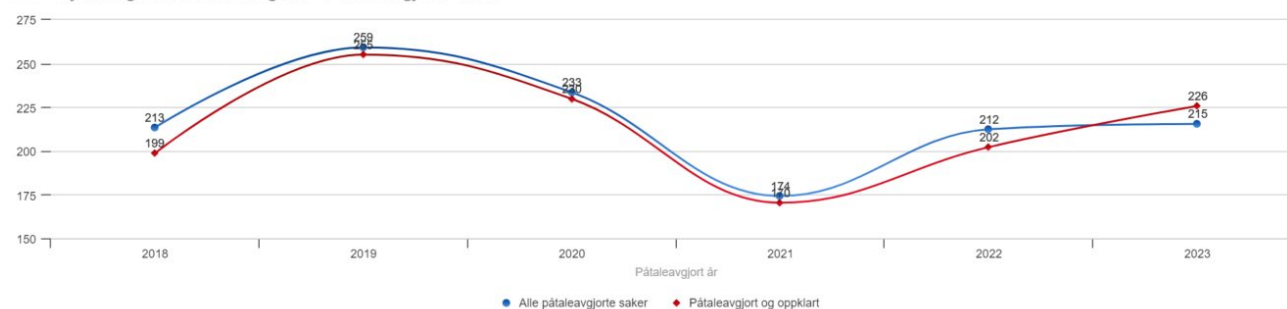
Utfra tall fra 2 tertial, synes saksbehandlingstiden å øke ytterligere i inneværende år, og ligger hittil i år godt over nasjonalgjennomsnittet.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-Vest politidistrikt 2 tertial – hittil i år	2019	2020	2021	2022	2023
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	265	187	179	224	242
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	275	236	166	174	287

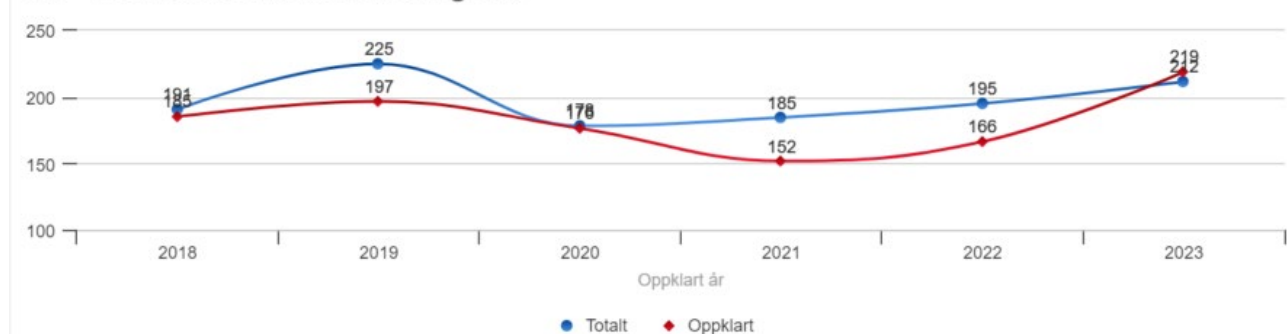
Kilde: Tall fra Riksadvokaten

Øyeblikksbilder hentet fra PSV Monitor pr september, viser en klar og tydelig oppadgående trend. Det understrekes at dette er flytende tall.

7.1 - Gj.snittlig saksbehandlingstid - Påtaleavgjorte saker

5.6 - Forhold saksbehandlingstid

Økning i saksbehandlingstiden viser seg i alle saker, ikke bare oppklarte saker.

Frifinnelsesprosenten har noe variasjon, hensett at antall saker for domstolene er relativt lavt, slik at en frifinnelse normalt vil ha betydelig innvirkning på statistikken. Dog bemerkes at frifinnelsesprosenten ikke synes å korrelere med antall saker for domstolene. Dette kan ha flere årsaker. Voldtekt av barn under 14 år etterforskes på kompetent spesialseksjon, noe som tilsier høyere kvalitet i etterforskningen. Samtidig er sakstypen krevende å etterforske, og bevisbildet kan, tilsvarende som for voldtekt generelt, være sparsomt. Det kan selvsagt gi grunn for å stille spørsmål ved om terskelen for tiltale settes for høyt, men favner for vidt for inspeksjonen nå å ha en formening om.

Voldtekt av barn under 14 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Antall domfellelser	8	14	13	22	11
Antall frifinnelser	4	2	-	-	2

Frifinnelsesprosent	33 %	13 %	0 %	0 %	15 %
---------------------	------	------	-----	-----	------

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

I samtaler med politiet uttrykkes stor grad av fokus på utfordringene knyttet til negativ utvikling i saksbehandlingstid. Saksbehandlingstiden knytter seg til saker hos etterforskning, ikke hos påtale. Politidistriktet har iverksatt flere ulike tiltak for å bedre situasjonen. Det er igangsatt et analyseprosjekt, som har identifisert manglende evne til å slutføre etterforskning i saker som var nesten ferdig etterforsket. Det har vært gjennomført en målrettet innsats på tvers av avsnittene for å nedarbeide saker med potensial for rask ferdigstilling. Det har vært gjennomført strukturerte porteføljesamtaler og oppfølging. Voldtektssaker føres i eget pri-prosjekt i Indicia, som overvåkes for å oppnå ferdigstilling innen frist. PEL har hatt fokus på metodisk tilnærming, og det har vært gitt metodisk støtte på tvers av enhetene. I tillegg er det utarbeidet flytskjema sammen med DPA for å ivareta notoritet i prioriterte saker.

FEE personseksjonen har høy kompetanse og mye erfaring blant PEL'er og etterforskere. Seksjonen er hendelsesstyrt, og påvirkes i stor grad typisk av at det settes EKO, og alvorlige hendelser til enhver tid såsom drapssaker, og dronesakene mv. Ressurssituasjonen er sårbar, og sykemeldinger rammer hardt. Team-organiseringen fungerer godt kvalitativt, men er avhengig av at tilstrekkelig mange team-medlemmer faktisk møter på jobb og kan utføre arbeidsoppgaver. Det er fra noen uttrykt bekymring over at det er etablert for mange for tynt besatte team.

Bemanningsutfordringene fordrer tiltak.

Et tiltak som i skrivende stund møter sterke reaksjoner og stor mediaoppmerksomhet, er at politidistriktets dedikerte innsatsgruppe mot nettovergrep, "Spiderweb", er besluttet nedlagt pr 23. oktober 2023. Spiderweb var opprinnelig en prosjektgruppe, i full produksjon fra januar 2019, med formål å rette særlig søkelys på seksuelle overgrep over internett. Gruppen har også hatt ansvar for samtlige § 311-saker i distriktet. Gruppen deltok etter oppstart i utvikling av tekniske løsninger for mer effektiv etterforskning av sakstypen. Prosjektgruppen ble besluttet permanent i januar 2021, og har vært organisert under FEE Personseksjonen med eget personell, egen PEL og påtaleansvarlig jurist.

Ifølge politidistriktet er nedleggelsen av Spiderweb gjort ut fra en totalvurdering basert på flere forhold, der redusert tilgang til ressurser totalt sett ved driftsenheten er del av vurderingen. Gruppens medlemmer skal fordeles dels på de ulike teamene på FEE personseksjonen, dels ved at to personer overføres til Seksjon for digitalt politiarbeid (DPA). Spiderweb har hatt egen påtalejurist, som beholder porteføljen inntil videre.

Beslutningen om å legge ned Spiderweb er begrunnet med flere forhold:

- Politidistriktet opplyser at knappere ressurser og nedtrekk på personell gjør at det må prioriteres hardt blant prioriterte saker. Idet overtredelse av straffeloven § 311 ikke er tilsvarende prioritert som eksempelvis voldtekt (herunder voldtekt av barn under 14) og vold i nære relasjoner, tilsier det en lavere prioritering når prioriterte sakstyper holdes

opp mot hverandre. Etterforskning av § 311-sakene utgjør en ikke ubetydelig del av Spiderwebs portefølje. Politidistriktet har vurdert å overføre ansvaret for de mindre overtredelsene til de geografiske enhetene, men har besluttet å fortsatt beholde disse på personseksjonen.

- Det er videre fremholdt at Spiderweb aldri var ment å være en permanent løsning, men skulle være en spydspiss som satset på et kriminalitetsområde man inntil da hadde hatt for lite søkelys på og der man ønsket å fokusere på metodeutvikling. Verktøyet som ble utviklet er ikke lenger så relevant. Opprettelsen av Nasjonalt Cyberkriminaltenter (NC3) hos Kripos har medført at metodeutvikling nå skjer på nasjonalt nivå. NC3 ble opprettet i 2019, og har de siste årene kommet godt i gang med denne type arbeid, ifølge politidistriktet. Konsekvensen av dette er at prosjektet ikke lenger har samme behov som tidligere for å drive utviklingsarbeid på dette området.
- Prosjektet har oppklart mange saker med gode resultater, og har kunnet foreta dypdykk og grundig etterforskning i sakene sine, men har også slitt med restanser, typisk der det er registrert sak etter tips (særlig tips fra National Center for Missing & Exploited Children (NCMEC)), men der etterforskning ikke er iverksatt etter lang tid. Et ikke ubetydelig antall saker er over 12 måneder.

Politidistriktet er bevisst at nedlegging av spydspissgruppen Spiderweb kan medføre lavere oppdagelsesrisiko for nettovergrep, gjennom lavere prioritering, utvanning av kompetanse og svekkelse av etterforskningskapasiteten. Samtidig søkes å motvirke dette gjennom at DPA og hvert av personseksjonens team styrkes gjennom tilførsel av kompetanse og personell fra Spiderweb, og slik kan foreta riktige prioriteringer og vurderinger av innkomne saker. En forsterket vurderingsgruppe på 3 personer skal vurdere sakene/tipsene, med blant annet en PEL og Spiderwebs faste påtalejurist, i tillegg til en ressurs fra DPA, slik at man beholder en fast kompetansebase. Politidistriktet opplyser at tipsene fortsatt skal vurderes og kategoriseres med utgangspunkt i metodikk også brukt av Spiderweb. Det er videre et mål at den nye organiseringen skal bidra til at den opparbeidede metodekompetansen spres i større deler av organisasjonen. Arbeidet blir organisert på en annen måte, men fokuset på de groveste sakene skal opprettholdes, ifølge politidistriktet.

Det er politimesteren som avgjør hvordan politidistriktet skal organisere seg for å best kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag, i henhold til de prioriteringer Riksadvokaten setter for straffesaksbehandlingen. Saker som gjelder seksuelle overgrep mot barn er høyt prioriterte saker, enten overgrepet er begått på nett eller fysisk, og sånn skal det være også fremover.

Hvilken effekt nedleggelsen av Spiderweb vil få, er uvisst. Oppbrudd og spredning av et kompetansemiljø skaper utfordringer, og fordrer stor grad av bevissthet og fokus i teamarbeidet på FEE personseksjonen fremover. Særlig påpekes fra statsadvokatens side at lavere oppdagelsesrisiko og oppklaringsprosent på alvorlige nettovergrep må unngås. Spiderweb har avdekket og jobbet med mange alvorlige saker, og også avverget pågående nettovergrep, etter å ha reagert kjapt på innkomne tips som har omhandlet mindre alvorlige forhold. Det understrekes at å stanse pågående seksuelle overgrep mot barn er blant de aller viktigste og høyest prioriterte oppgavene politiet har, jf Riksadvokatens prioriteringsrundskriv

RA-2023-1 pkt IV nr 1. Riktig vurdering av og agering på innkomne tips må således fortsette. Vurderingsgruppens arbeid vil derfor bli svært viktig og må prioriteres.

Statsadvokatene vil også fremover ha fokus på å følge opp politidistriktets håndtering av prioriterte saker, herunder evnen til å avdekke saker som gjelder alvorlig seksuallovbrudd. Oppfølgingen vil foregå både gjennom statsadvokatens ordinære saksbehandling og gjennom særlig kontaktpunkter inn mot personseksjonen, i tillegg til kvalitetsundersøkelser som forventes å komme på nasjonalt nivå.

6.3.3 Seksuell omgang med barn 14-16 år

Også seksuell omgang med barn under 16 år etterforskes ved FEE personseksjonen. Antall anmeldelser har variert noe, og vi ser en reduksjon på nær 29% fra 2021 til 2022. Sammenlignet med et gjennomsnitt fra 2018-2021 er reduksjon i antall anmeldelser på rundt 16%.

Seksuell omgang med barn 14-16 år Sør Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Antall anmeldelser	48	44	33	52	37

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Tall for 2. tertial, viser at man hittil i år ligger på tilsvarende nivå som samme periode i 2022.

Sammenlignet med det nasjonale gjennomsnittet sees også der en reduksjon i antall anmeldelser på rundt 18% mellom 2021 og 2022. Det ligger utover rammene for inspeksjonen å ha noen formening om hvorfor.

Antall påtaleavgjorte saker holder seg på et helt tilsvarende nivå som årene forut. Dette gjelder alle saker, oppklarte og andre.

Oppklaringsprosenten har for denne sakstypen holdt seg på et jevnt høyt nivå, sammenlignet med voldtektssakene, også voldtekt av barn under 14 år.

Seksuell omgang med barn 14-16 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Oppklaringsprosent	87 %	70 %	78 %	74 %	84 %

Kilde: Tall fra Riksadvokaten

Det noteres at for 2. tertial i år, synes oppklaringsprosenten å synke noe sammenlignet med tilsvarende periode i årene forut. Dette er interessant hensett droppet i oppklaringsprosent 2. tertial for både voldtekt generelt og voldtekt av barn under 14 år.

Seksuell omgang med barn 14-16 år Sør-Vest politidistrikt Tall for 2 tertial	2019	2020	2021	2022	2023
Oppklaringsprosent	79 %	81 %	78 %	82 %	68 %

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Saksbehandlingstiden er nær fordoblet fra 2021 til 2022, og nærmer seg nå nivået i 2018. Det antas at virkning av nedbygging av restanser i pandemiperioden når har stanset opp, og utviklingen ser ut til å reversere i feil retning. Den negative utviklingen ser ut til å fortsette i 2023, hvor 2. tertial tall viser en gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker på 249 dager, og for oppklarte saker 314 dager. Saksbehandlingstiden ligger klart over landsgjennomsnittet.

Seksuell omgang med barn 14-16 år Sør-Vest politidistrikt	2018	2019	2020	2021	2022
Gj.snittlig saksbehandlingstid, alle saker	255	185	190	120	219
Gj.snittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker	236	168	225	111	226

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Frifinnelsesprosenten har siden 2018 ligget på rundt 8 %, med unntak av 2021 der frifinnelsesprosenten var 0. Hensett saksantallet, vil en enkeltstående frifinnelse normalt ha innvirkning på statistikken. Men som for voldtektssakene sees ingen korrelasjon mellom antall i saker for domstolene og antall frifinnelser.

Idet seksuell omgang med barn under 16 år etterforskes på FEE personseksjonen, gjør tilsvarende utfordringer seg gjeldende for denne sakstypen som for sakstypen voldtekt av barn under 14 år. I tillegg vil voldtektssakene prioriteres over den mindre alvorlige sakstypen.

6.4 Hatkriminalitet

De mest fremtredende lovbruddene i denne kategorien er hatefulle ytringer og ulike typer hatmotivert vold, inkludert trusler. Det vises her til Sør-Vest politidistrikts hatkrimrapport for 2022, der følgende fremgår:

"I 2022 ble det anmeldt 75 hatkrimsaker i Sør-Vest politidistrikt. I 2021 var antall anmeldte saker 53. Trenden så langt i 2023 er lik. Det er en betydelig økning i antall anmeldte hatkrimsaker i årets to første måneder sammenlignet med samme tidsrom i 2022."

Utviklingen i antall anmeldelser fremgår av tallene nedenfor:

Distrikt	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Prosent- endring mot 2021	Prosentendring mot gj.snitt 2017-2021
06 Sør-Vest politidistrikt	47	57	79	51	63	75	19,0 %	26,3 %

Tabell: Sak fordelt på distrikt, hentet fra Hatkriminalitet i Norge 2022 s. 10

Det har vært en økning av antall saker som er registrert som hatkriminalitet, på linje med de nasjonale tallene.

Ellers registreres det at både lokal og nasjonal statistikk på dette området er opptatt av hvem som rammes av denne typen kriminalitet, herunder hvilket *kjønn* de fornærmede tilhører. I den nasjonale rapporten tas dette opp som en registreringsutfordring, fordi man ikke har mulighet for å identifisere saker der fornærmede selv beskriver seg med en annen kjønnsidentitet enn mann/kvinne. Spesielt i denne type saker kan imidlertid dette behovet for å kategorisere de fornærmede på kjønn også fremstå noe umusikalsk, idet flere av sakene erfaringsmessig rammer personer som er ikke-binære – altså verken identifiserer seg som mann eller som kvinne. Særlig vil dette gjelde saker med hatefulle ytringer mot personer på grunnlag av kjønnsidentitet/kjønnsuttrykk. Dersom det skulle være et legitimt behov for en slik kategorisering bør denne kanskje åpne opp for et tredje alternativ.

I den lokale rapporten er det vist til mål- og prioriteringsrundskrivets uttalelse om fokus på straffbare ytringer rettet mot politikere og samfunnsdebattanter, samt at saker med trusler og vold mot dommere og aktører i rettsvesenet mv kan kreve særlig prioritering. Vi har ikke noen måleindikatorer som kan si noe om politidistriktets etterlevelse av dette punktet.

Hatefulle ytringer har i stor grad vært aktovert av statsadvokatembetet.

Saksbehandlingstid:

Tabell 38: Saksbehandlingstid på oppklarte anmeldelser 2017-2022 i anmeldelser med hatmotiv i Norge.

Saksbehandlingstid oppklarte saker	2017	2018	2019	2020	2021	2022
206 Sør-Vest politidistrikt	110	174	167	226	122	149
Antall dager totalt	107	150	137	136	124	120

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Sør-Vest politidistrikt ligger en del over landsgjennomsnittet på saksbehandlingstid. Uten en nærmere analyse av enkeltsakene er det vanskelig å si hva dette skyldes, men kan indikere at politidistriktet ikke klarer å prioritere denne type saker i tilstrekkelig grad.

6.5 Kort om IKT-kriminalitet

Kriminelle handlinger ved bruk av IKT, herunder seksuelle overgrep mot barn over nett og økonomisk IKT-kriminalitet, er prioriterte saksområder jf Ra-2023-1 pkt IV nr 1, og Riksadvokaten uttrykker i rundskrivet klar forventning om at politiets innsats på området må fortsatt intensiveres. IKT-kriminalitet favner svært vidt. IKT inngår i 2023 i de aller fleste livsområder så vel som de fleste ulike kriminalitetstyper. Politiets saksbehandlingsverktøy har en avmerkingsfunksjon for IKT-relatert kriminalitet, men når og hvordan denne benyttes er uklart, hensett det store omfanget av sakstyper som potensielt kan være relevante.

SØR-VEST politidistrikt Alle saker	2018	2019	2020	2021	2022	Endr. 2021- 2022	Endr. 2022 mot gj.sn. 2018- 2021
---------------------------------------	------	------	------	------	------	------------------------	---

Antall anmeldelser reg. med IKT-modus	1 867	1 955	1 807	1 817	2 510	38,1 %	34,8 %
---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------

Kilde: tall fra Riksadvokaten

Statistikken viser at det er en klar økning i avmerkingsfunksjonen for IKT-modus i politidistriktet. Hvorvidt avmerkingen reflekterer det reelle bildet i den IKT-relaterte kriminaliteten må imidlertid anses usikkert.

Som oppgitt innledningsvis, ble ikke den varslede inspeksjonen av DPA gjennomført i 2022, grunnet ressursutfordringer ved statsadvokatembetet. Sør-Vest politidistrikt har som nevnt hatt et operativt prosjekt kalt "Spiderweb", med fast jurist og underlagt FEE personseksjonen. Seksjonen har fungert godt i flere år, og har håndtert samtlige nettrelaterte overgrep samt etterforskning opp mot straffeloven § 311. Prosjektet er som kjent besluttet nedlagt, og stillingene overføres ordinære team på FEE personseksjonen og delvis også inn i DPA, jf pkt 6.3.2. I oppfølgingen av hvordan politidistriktet evner å avdekke og prioritere de mest alvorlige sakene, vil det være naturlig å følge dette opp, herunder se på hvordan DPA bidrar og kan bidra inn i dette.

7 Hovedfunn

Tallmateriale og statistikk mottatt fra Riksadvokaten, har vært en meget god hjelp for årets inspeksjon. At den høyere påtalemyndighet har god oversikt over statistikk og tall, og også forholder seg til det samme bildet, anses meget viktig for utøvelsen av tilsyn med politidistriktene. Det anses svært viktig at statsadvokatene har god kunnskap om og forståelse for politiets styringsverktøy, og det tallmateriale og statistikk som kan innhentes derfra. Som påpekt i tidligere inspeksjoner, er det en utfordring å hente ut godt tallmateriale og statistikk knyttet til flere av Riksadvokatens prioriteringsområder. Årets inspeksjon har dels avgrenset mot disse. Vi følger opp siste års bekymring knyttet til manglende statistisk oversikt over politiets tvangsmiddelbruk.

Inntrykket etter årets inspeksjon er at Sør-Vest politidistrikt har god kjennskap til egne utfordringer, og driver kontinuerlig forbedringsarbeid for å bøte på disse. Politimesteren støtter aktivt gode kvalitative tiltak, så som innføring av team-modellen, og etablering av politiadvokat 2 med fagledelse på alle seksjoner. Distriktet har høy kompetanse innen fagutvikling, og driver systematisk og kontinuerlig kompetanseutvikling i egen organisasjon. De hovedutfordringer inspeksjonen konkluderer med forutsettes således godt kjent for politidistriktet, og det er allerede iverksatt tiltak for å motvirke flere av disse. Her ligger også kjernen i politidistriktets utfordringer. Til tross for de mange og gode tiltak som er iverksatt, det sterke og vedvarende fokus på kvalitet, etterforskningsledelse, team-modell organisering, og gode instruks- og rutinebeskrivelser, så sees en uheldig utvikling innen flere prioriterte sakstyper. Politidistriktet synes å ha utfordringer med å implementere forbedringsarbeid. Det eksisterer fortsatt en kulturulikhet i distriktet som leder til ulik prioritering.

Vi har påpekt flere forhold i rapporten, men fremhever særlig følgende punkter.

1. Oppklaringsprosenten for sakstypene voldtekt og mishandling i nære relasjoner er urovekkende lav, og viser fortsatt fallende tendens. Tallene ligger markert under landsgjennomsnittet. Det er rapportert at fokus på produksjon overstyrer fokus på kvalitet.
2. Innen prioriterte sakstyper som seksuallovbrudd og mishandling i nære relasjoner er saksbehandlingstiden økende, og for seksuallovbruddene klart over nasjonalgjennomsnittet.
3. Det er rapportert stor mangel på kvalifiserte avhørere hva gjelder særlig sekvensielle avhør, men også tilrettelagte avhør generelt. Dette medfører at et stort antall avhør tas etter lovbestemt frist. Det er vanskelig å videreutdanne avhørere innen sekvensielle avhør, da PHS ikke tilbyr det aktuelle studiet nå.
4. Politidistriktet har stort fokus og bevissthet hva angår de identifiserte utfordringene, og har igangsatt tiltak for å motvirke disse. Politidistriktet driver aktivt og kontinuerlig forbedringsarbeid.
5. Politidistriktet arbeider aktivt mot og har utarbeidet gode rutiner/instruks for å fange opp risiko for alvorlig vold/voldslovbrudd, både gjennom oppfølging av besøksforbud og brudd på disse, og også på identifisering av personer som potensielt kan utgjøre en slik risiko. Det benyttes aktive ressurser til implementering av aktuelle instruks.

Det er uttrykt bekymring, både fra påtalesiden og ellers hva gjelder knapphet på etterforskningsressurser. Dette har en sannsynlig påvirkning av så vel fall i oppklaringsprosent som økt saksbehandlingstid. Ved knapphet på ressurser, stilles det særlige krav til riktig bruk av de ressursene man har. Når etterforskerkapasitet som kunne vært brukt på prioriterte saker, isteden brukes til eksempelvis sivile oppgaver, kan det stilles spørsmål ved prioriteringene. I tillegg fordrer ressursknapphet en mer planmessig oppfølging av hvordan etterforskere faktisk bruker tiden, herunder tid benyttet til kurs/konferanser. I særlig grad fremheves at knapphet på ressurser stiller krav til etterforskningsledelsen. Det må prioriteres godt også i de prioriterte sakstypene, og etterforskningen *skal* være formålsstyrt.

Punkt 1, 2 og 3 gir grunnlag for bekymring. Politidistriktets vedvarende fokus forutsettes. Statsadvokatene er kjent med at politiet har iverksatt tiltak over tid for å motvirke utfordringene. Man ber om en oppdatert vurdering av effekten av disse tiltakene og de påpekte forhold, samt en vurdering av ytterligere tiltak. I tillegg bes om en orientering om hvilke tiltak som er iverksatt eller vurderes iverksatt hva gjelder å sikre tilstrekkelig avhørskompetanse på særlig sekvensielle avhør. Orienteringen gis skriftlig innen 1. desember 2023.

Stavanger, 17. oktober 2023

Henriette Kvinnsland
statsadvokat

Birgitte Budal Løvlund
statsadvokat